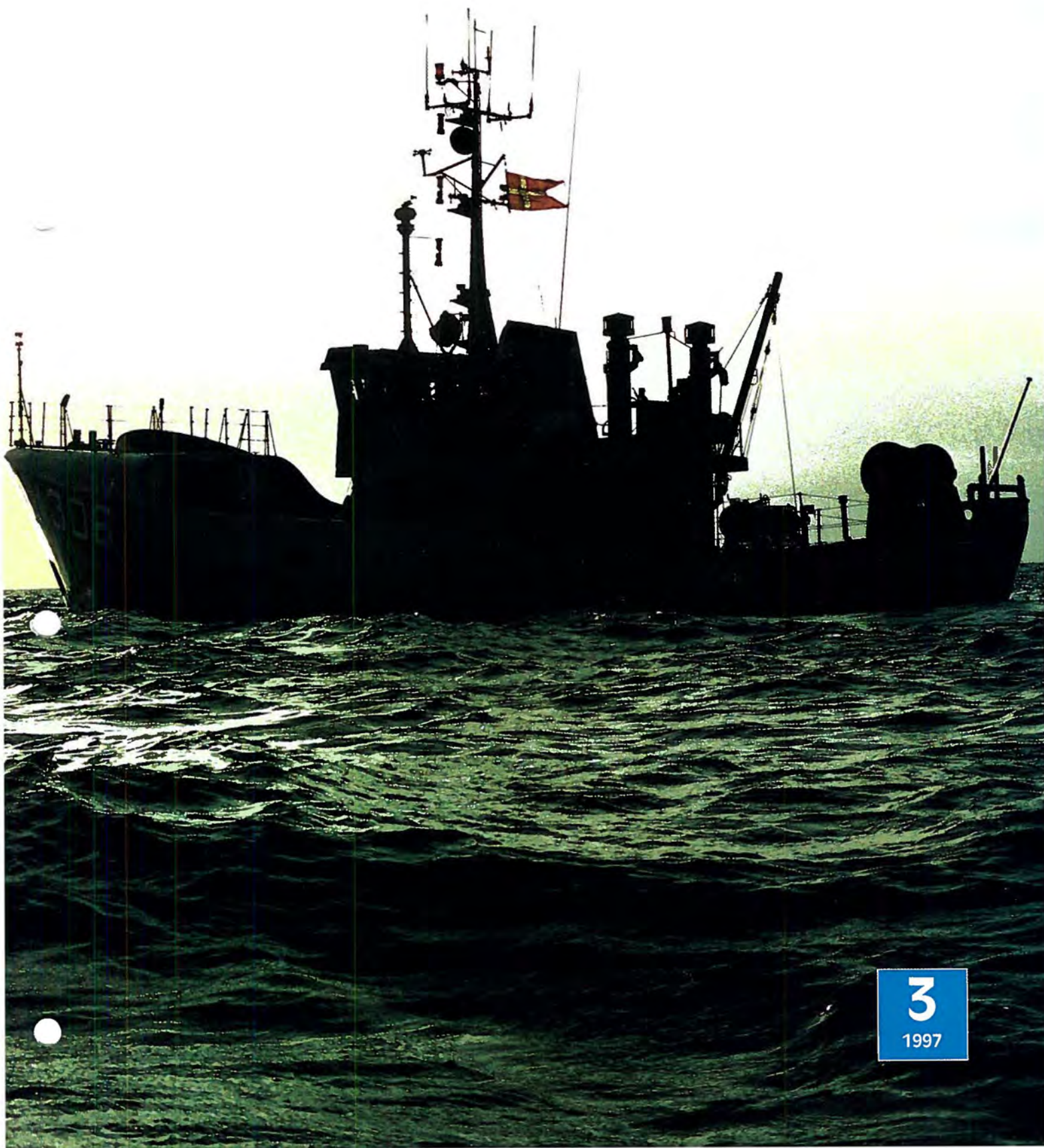

SØVÆRN

S

ORIENTERING

3

1997

Nyt fra Redaktøren

Massekommunikation er værre end ingenting, hvis ingen lægger mærke til den. Denne sætning er hele tiden skrevet øverst på skærmen hos enhver erfaren presseofficer eller fagbladsredaktør i forsvaret. Derfor glæder det os meget at ATS – det daglige organ, hvis tillæg går under navnet Politiken – ikke mindre end tre gange har nævnt SØVÆRNSORIENTERING ved navn. Først var vor ellers så smukke, kølige og særdeles aktuelle forside med SIRIUS i hvileposition genstand for humoristernes satiriske undren. Dernæst efter megen forargelse fra ATS vakse læsere, der nok ved at søværnet har slædepatruljerne og deres dristige færd over det stivnede vand på Nordøstgrønland under sine vinger, beklagede man satiren. Men så til sidst har man kastet sig over »Kørelæreren«, som på sin forside havde afbildet en stor flok fodgængere og formånet alle fagblade inkl. nærværende blad til at sende de rigtige signaler fra forsiderne. Det vil vi gerne – på den betingelse at både ATS og dens tillæg læser noget mere af det meget varierede indhold, der stammer fra alle søværnets tjenestesteder – til lands og til vands.

Som den opmærksomme læser har set, gik vi i sidste nummer over til fuld farve i hele bladet. Det har givet en strøm af positive henvendelser og de fleste bidrag fra tjenestestederne har været forsynet med farvebilleder i en stigende kvalitet. Imidlertid er der også en stigende efterspørgsel efter gode billeder fra søværnets mange aktiviteter i ind- og udland. Derfor find gode og samvittighedsfulde fotografer og sæt dem i gang med at afbilde hverdagen. Tilbudet fra sidste blad (2/97) står stadig ved magt.

Når dette nummer af bladet kommer ud vil indsamlingen af data til den store, og forhåbentlig altomfattende kulegravning af forsvarets informationsvirksomhed være i fuld gang ved alle søværnets tjenestesteder. Noget af det, der skræmmer – og derfor kan understrege nødvendigheden af en ny holdning til informationsfunktionen – er de eksempler på uvidenhed hos journalister og unge mennesker i det hele taget, vi har set gennem diskussionen omkring hjemmeforsvarets fortsatte berettigelse og rekrutteringens forbrug af 15 millioner kr. til nogle kortsigtede kampagner, der utvivlsomt gnaver i vort image som et seriøst søværn. Et maritimt værn, der varetager det moderne danske samfunds sikkerhedsinteresser på havet i bredest mulig forstand – på den mest kosteffektive måde målt med skatteborgerens berettigede milimeter-mål.

Sven Voxtorp

Redaktionen

Indholdsfortegnelse

FLYVEFISKEN i NATO-styrke	1
Øvelse BLUE HARRIER, set fra en SF-300	2
Søværnets Materielkommando endelig samlet	4
MØEN adoptionsbesøg i Aalborg 13 - 16 juni 1997	6
NIELSJUEL med BULLSEYE	7
»Tusind kvæk« - Øjenvidneberetning fra Frømandskorpsets 40-års fødselsdag	9
BON VEDSOK	13
Dagbog for et kommandoskib	14
Årets ceremoni - kadetternes indsats	19
VÆDDEREN var på adoptionsbesøg	21
Akvarel-kalender 1998	25
FREGATTER OG KORVETTER	26
Slaget ved Helgoland	28
Søværnets Idrætsforeningers Jubilæum i Auderød	30
- and when the Danes comes marching in...!	31
HOLMENS MIL LØB 1997	32

SØVÆRNS ORIENTERING

Udgiver: Søværnets operative Kommando
i samarbejde med Søværnets Materielkommando og Grønlands Kommando

Adresse: Søværnets operative Kommando
att. SVN ORT
Postboks 483
8100 Århus C

Redaktion:

Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Kommandør, Stabschef Niels Arthur Bindner,
Søværnets operative Kommando

Ledende Redaktør: Orlogskaptajn Sven Voxtorp,
Søværnets operative Kommando

Telefon: 89 43 30 99 (omstilling)
89 43 30 56 (Red. Direkte), Mobil 40 16 70 35
Telefax: 89 43 31 41

Redaktør for Søværnets Materielkommandos område:
Kommandørkaptajn Hans Gjødsbøl

Telefon: 31 54 13 13 (omstilling) 31 57 22 55 lokal 4061

Redaktør for Grønlands Kommandos område:
Premierløjtnant M. S. Andersen

Telefon: 00299 10111 lokal 247, Telefax: 00299 10112

Kontaktmand ved 2. ESK: Kaptajnløjtnant K. Hede-
gård, Eskadreartilleriofficer, tlf.: 58 20 85 06

Distribution:

Afdelingsleder F. Thorsø Nielsen,

Telefon: : 89 43 30 99 (omstilling) 89 43 31 12 (direkte)
Telefax: 89 43 31 41

Forsidebillede: Orlogskutteren FARØ patruljerer
efterårshavet.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det
indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af
kilde. Billedmateriale dog kun efter aftale med Red.

Tryk & Layout: Kannike Tryk A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8000 eksemplarer

FLYVEFISKEN i NATO-styrke

MRD 1 passerer Sletterhage Fyr

Da FLYVEFISKEN 9. april 1997 om aftenen sejlede fra Flådestation Frederikshavn, var det første gang i skibsklassens næsten 10-årige historie, at en STANDARDFLEX-300 »joinede« en af NATOs stående flådestyrker.

Her drejede det sig om »Standing Naval Forces Channel« i daglig tale benævnt STANAVFORCHAN eller SNFC – NATO's stående minerydningsstyrke. I en lang årrække har vore minestrygere af SUND-klassen deltaget i STANAVFORCHAN, og dermed også banet vejen for FLYVEFISKEN-klassens minerydningsenheder. Med enhedernes unikke minerydningssystem har man i NATO-kredse haft store forventninger til vor deltagelse i styrken.

Joining

»Rendezvous« var bestemt til et sted i Jammerbugt, men vejret ændrede disse planer til Ålbæk Bugt. Efter en hård nat i Skagerak, hvor FLYVEFISKEN på østlige kurser til tider alene på dieselmotorerne skød en fart på 29 knob »ned ad bakke«, mødte vi så vore partnere i styrken fra henholdsvis Belgien, Holland, Tyskland og England. Den 10. og 11. april samledes styrken på flådestationen i Frederikshavn til godt 3 døgn indledende forberedelser.

Styrkens chef, orlogskaptajn i den engelske flåde C. Welborn, ombord i det engelske minerydningsskib CATTISTOCK, bød personligt besætningen i FLYVEFISKEN velkommen til styrken, og lagde dermed grunden til de næste 4 ugers styrkesamarbejde i danske farvande og havne.

En af styrkens traditioner er at en enhed, der støder til styrken skal afholde et »Joining party«, hvilket FLYVEFISKEN naturligvis også sørgede for i form af »Morning Prayer« for i alt 15 besætningsmedlemmer af alle kategorier af personel fra hver af de andre fire enheder.

Samarbejdet

Efter afgang fra Frederikshavn 15. april indledtes det sejladmæssige samarbejde med formationsøvelser under forlægning sydover til øvelseområdet i Sejerø bugt. De til FLYVEFISKEN hørende minerydningsdroner »MRD 1 & MRD 2« fulgte med »på sidelinien«.

I de kommende dage forberedtes bl.a. minerydningsoperationer (havbundsundersøgelser med »side scan sonar«) med henblik på den snarligt kommende årlige minerydningsøvelse BLUE HARRIER.

Et par dage efter (17. april) overtog minelæggeren FALSTER kommando- og stabsskibsrollen for styrkechefen fra det hidtidige kommandoskib, CATTISTOCK.

At vise flaget – at lære hinanden at kende

En del af STANAVFORCHAN's rolle er at vise NATO-flaget i forskellige havne.

Under disse havneophold består det indbyrdes samarbejde blandt andet af daglige brandøvelser, planlægningsmøder, sportsbegivenheder samt et, ikke uvæsentligt, socialt engagement de enkelte besætninger imellem.

Derved lærer besætningerne hinanden rigtig godt at kende, – en meget væsentlig forudsætning for den samlede opgaves løsning: Under NATO-flag at kunne yde en samlet, effektiv minerydningsindsats i et givet krise-/krigsområde, når beslutning derom er truffet.

Klargøring til BLUE HARRIER i Århus

I kølvandsorden ankom enhederne FALSTER, CATTISTOCK, FLYVEFISKEN, belgiske LOBELIA, hollandske VLAARDINGEN, tyske AUERBACH/OPF og MRD 1 & 2 til weekendophold i Århus 18. april. Her gjorde enhederne klar til deltagelse i øvelse BLUE HARRIER, og skibene kunne derfor ikke åbnes for offentligheden.

I løbet af weekenden ankom andre BLUE HARRIER-minerydningsenheder til Århus, deriblandt den amerikanske helikopter hangarskib INCHON (se SVN ORT nr. 2/97).

FLYVEFISKEN

I sidste nummer af bladet havde vi en rapport fra en forbindelsesofficer, der havde været ombord i det, efter danske forhold, enorme helikopterhangarskib INCHON under øvelsen. Her er så øvelsen beskrevet ombord i FLYVEFISKEN.

Luftminering med B-52 ved Sejerø

Med deltagelse af over 40 større og mindre orlogsfartøjer indledtes øvelse BLUE HARRIER 21. april 1997. FLYVEFISKEN og dens to trofaste MRD'ere (minerydningsdroner) fik tildelt operationsområder i den sydvestlige del af Kattegat og senere Sejerø Bugt, hvor MRD'erne med deres »side scan sonar« søgte efter de for øvelsen udlagte miner.

Den 24. april foretog to amerikanske B-52 bombefly luftminering (2 x 8 miner) i den nordlige del af Sejerø Bugt.

Dagens luftforsvarsøvelser måtte aflyses p.g.a. ringe sigtbarhed. I den sydlige del af Sejerø Bugt havde FLYVEFISKEN succes med detektering og identifikation (v. h. a. undervandsdrone & dykkere) af øvelsesminer. Stemningen i besætningen steg mærkbart, – vort system beviste sin værdi. Resultatet blev tillige påskønnet af styrkechefen pr. signal. Fire fundne miner på én dag, lyder umiddelbart ikke af så meget, men vi kan garantere for, at det er endda overordentlig vanskeligt at finde objekter på en »kompliceret« havbund.

FLYVEFISKEN kan selv

FLYVEFISKEN er i stand til selv at indbjerger de fundne øvelsesminer. De fire miner blev således lagt på dæk og senere, i søen, overført til FALSTER. Ved denne lejlighed kunne vi vise styrkechefen (COMSTANAVFORCHAN) vort minerydningssystems præstationer – deriblandt videoopta-

gelser af identifikationsprocessen med SUTEC undervandsdrone. COMSTANAVFORCHAN var tydeligvis imponeret, og hans forventninger til os, som udtrykt den første dag i Frederikshavn, blev dermed honoreret.

»Krigstilstand«

Et væsentligt element for et minerydningsfartøj i et krise-/krigsområde er, at sikre personellet mod virkningerne af en minesprængning tæt på skibet. Næppe mange kan forestille sig hvilke ødelæggelser en minesprængning forårsager, men i STANAVFORCHAN er man velforberejdet på det.

FLYVEFISKEN fik lejlighed til – over et helt døgn – at træne forberedelserne til sejlads i mineret farvand, der bl.a. medfører følgende:

- Ingen må befinde sig på niveau med eller under vandlinjen.
- Personel, der ikke er på post, skal anbringe sig siddende/liggende på støddabsorberende materiale (velkendt for de fleste...!).
- Al unødigt støj skal undgås.
- Al enkeltmandsudrustning og -redningsgrej anbringes umiddelbart og til enhver tid tilgængeligt for den enkelte!
- Lukningstilstand »Z« (højeste beredskab).

Sat fra en STANDARDFLEX-300

- Dykkere på 15 minutters varsel.
- Ankeret klargjort til kast.
- Fartøjer klargjort til udsætning.
- Alle ændringer i støjniveauet er bandlyst, f.eks. start/stop af maskiner m.m.

Det var en særdeles lærerig udfordring for besætningen at øve denne disciplin over en så lang periode, hvor også alternative hvilemuligheder måtte tages i anvendelse.

»Søg, og du skal finde...«

Via GPS navigationssystem kan FLYVEFISKEN meget præcist fastslå et objekts position på havbunden, når objektet vel at mærke er lokaliseret. Under BLUE HARRIER fik skibets dykkere tillige mulighed for at anvende håndholdt GPS, hvilket viste sig meget værdifuldt i forbindelse med identifikation (og evt. bortsprængning) af miner. Denne disciplin hedder i minekredse »BUMPERPOOL«. Dykkerteamet arbejdede fra gummibåd, og de i forvejen indtastede positioner på eftersøgningsobjekter var så nøjagtige, at dykketiden blev meget væsentligt reduceret i forhold til tidligere. Håndholdt GPS er nu standardudrustning i dykkerteamet.

Droneliv

»Arbejdshestene« MRD 1 & 2 havde rigeligt at bestille, særligt under BLUE HARRIER. At slæbe »side scan sonar« i 12 eller flere af døgnets 24 timer, er én sag, men også at gøre det i næsten al slags vejr, er en anden sag. Men efterhånden som resultaterne viste sig i form af fundne miner, steg motivationen. Jobbet kræver nemlig uafbrudt opmærksomhed fra både fartøjsfører og »skærmtrøld« (operatør på sonar-optageren, der danner billeder af havbunden), når »fisken« er i vandet. Den fire mand store besætning går derfor en 2-tørn.

»1. maj-møde i Århus«

I forbindelse med øvelse BLUE HARRIERs afslutning ankom FLYVEFISKEN til Århus sammen med

Forankret øvelsesmine under indbjergning

størstedelen af de øvrige enheder 1. maj. Vi fik plads på siden af den italienske minejager NAVE CROTONE, – en sjælden oplevelse. Der blev afholdt øvelsesdebriefinger, og FLYVEFISKEN fik lejlighed til at fremvise sit minerydningsystems fortræffeligheder for ledende minerydningsofficerer fra USS INCHON. Vore nationers minerydningsprincipper er ens, blot er amerikanernes fremgangsmåde anderledes og mere avanceret (læs: dyrere), idet de anvender helikoptere til slæbning af »side scan sonars«.

»Leaving the force / Change Of Command Ceremony«

Efter afsejlingen fra Århus 2. maj afholdt styrken »steam past« for AUERBACH, LOBELIA & FLYVEFISKEN, der skulle forlade styrken for denne gang.

3. maj ankom styrken (minus AUERBACH) til Frederikshavn, og vi fik

lejlighed til at afholde »farewell-party« for vore orlogskammerater.

Den 7 maj oprandt så dagen, hvor en dansk søofficer for første gang skulle overtage kommandoen over STANAVFORCHAN. Ved en storstilet parade overtog kommandørkaptajn Per F. Hansen tøjlerne under overværelse af bl.a. Forsvarschefen, COMNAV NORTHWEST, diverse honoratiories og et større presseopbud.

Med paradens afslutning var FLYVEFISKENs første deltagelse i NATOs stående minerydningsstyrke afsluttet, – en deltagelse, der med godt resultat viste, at klassens minerydningsfartøjer i fremtiden vil udgøre et meget væsentligt bidrag til denne fast sammentømrede styrke. Samtidig fik besætningen frisk mod på de nye opgaver, der følger efter i 5 år at have været projektskib for vort nye og komplicerede minerydnings-system. »We've passed the test...!«.

(FLYVEFISKEN)

FLYVEFISKEN's dykkerteam på vej mod nye opgaver

Den 2. juni 1997 var det gamle Kuglegårdskompleks på Arsenaløen, Holmen efter renovering og udvidelse klar og Søværnets Materielkommandos Centralledelse kunne endelig flytte ind. Den første del af indvielsen den officielle overdragelse, fandt sted samme dag og chefen for Forsvarets Bygningstjeneste, direktør B. Frank overdrog Kuglegårdskomplekset til søværnet med disse ord:

»Efter den omfattende gennemførelse af udflytningen fra Holmen stod et meget stort arbejde tilbage. Blandt andet skulle der ryddes op omkring Søværnets Materielkommandos spredte placering.

Denne »oprydning« forudsatte en større renovering og istandsættelse af de allerede eksisterende og udpegede bygninger. En del skulle anvendes til nye formål, og måtte derfor ombygges til kontorformål. Samtidigt var der behov for en forøgelse af det bebyggede areal.

Et oplæg hertil blev godkendt af Folketingets Finansudvalg den 31. maj 1995 med en anslået udgift på ca. 82 mio. kr.

Der har undervejs i projektet været et stort behov for en snæver kontakt mellem Søværnets Materielkommando og Forsvarets Bygningstjeneste – ikke mindst på grund af det, der er enhver ombygningssags skræk – råd og svamp – samt andre uforudseelige merudgifter.

Det gode samarbejde mellem Søværnets Materielkommandos projektgruppe med projektkoordinator Niels Frederiksen og Chefen for Søværnets Materielkommando kontreadmiral Niels Mejdal og Forsvarets Bygningstjenestes projektledelse m.fl. har imidlertid været medvirkende til, at vi kom igennem problemerne og forhåbentlig til alles tilfredshed.

Derfor vil jeg først og fremmest sige tak til Søværnets Materielkommando for samarbejdet – for tålmodigheden med det besvær, vi har påført jer under udførelsen og endelig en tak til alle de, der har arbejdet med projektet enten på den håndværksmæssige udførelse, ved projekteringen eller ved projektledelsen og tilsynet med hele projektet.

Søværnets Materielkommandos bygninger står nu som et godt vartegn for den gode og kvalificerede indsats, der udføres inde i bygningerne.

Forsvarets Bygningstjeneste ønsker søværnet og Søværnets Materielkommando tillykke med de nyindrettede bygninger, selvom der fortsat er et par vedligeholdelsesprojekter i gang.

Som symbol på afslutningen af denne byggesag beder jeg hermed Chefen for Søværnets Materielkommando modtage denne overdragelsesmappe og dette DANNEBROG til brug for den nye flagstang.

Efter overdragelsen af flaget beordrede Chefen for Søværnets Materielkommando kontreadmiral N. Mejdal flaget hejst. Da dette var sket på behørig maritim vis – pebet til tops – sagde kontreadmiralen:

»Hvad gør det, at man er vokset op i en andegård, når man ender som en svane! Disse ord, frit efter H.C. Andersen, kan passende stå for Søværnets Materielkommando lige nu. Mange har gået så gruelig meget ondt igennem. Hvad der i to år har været en ret kaotisk arbejds- og byggeplads, er nu et smukt og helstøbt hovedkvarter for Søværnets Materielkommando.

Med dette projekts gennemførelse har vi knapt 400 ansatte i Søværnets Materielkommando fundet et blivende sted – og for første gang er søværnets tekniske tjenester samlet på eet sted – omkring Philip de Langes smukke arsenalbygning fra 1742. Som det nu er klart for alle – på et område, hvor Forsvarets Bygningstjeneste i særlig grad er lykkedes med at fremhæve den hidtil skjulte skønhed –

også i »Tvillinge-værkstedsbbygningen«, hvor vi står netop nu.

Mange kan med rette gives æren for denne ombygning og renovering af Kuglegårdskomplekset, men ret beset var der een frem for andre, der troede på ideen og turde tage initiativet. Onsdag den 22. juni 1994 skrev daværende viceadmiral Hans Garde et brev til departementschefen i Forsvarsministeriet med en præsentation af ideen og sin personlige støtte til den. I det 5 sider lange brev argumenterede han for denne ide og bandede dermed vejen for et af forsvarets største ombygningsprojekter.

Derefter gik det slag i slag. Problemer og udfordringer var der nok af, men linien var lagt af viceadmiral Garde, og den 31. maj 1995 tiltrådte Folketingets Finansudvalg, »at der anvendes i alt ca. 82 mio. kr. til ombygning af en række eksisterende bygninger på Arsenaløen til brug for samlingen af Søværnets Materielkommandos Centralledelse på Arsenaløen«.

Trods senere tekniske overraskelser i de gamle bygninger og i undergrunden samt mængder af komplicerede løsninger, er det hele nu en flot succes – og naturligvis indenfor den godkendte økonomiske ramme!

Her vil Søværnets Materielkommando kunne arbejde til gavn for Flåden og søværnet i mange, mange år.

Forsvarets Bygningstjeneste og Søværnets Materielkommando har kæmpet og sejret sammen! Som Forsvarets Bygningstjeneste har foræret Søværnets Materielkommando en gave med megen symbolik – FLÅGET, der nu vajer over Centralledelsen – vil jeg også give Forsvarets Bygningstjeneste en gave med symbolik! Denne originale SKIBS-HUGGERT MODEL 1882 har været brugt i Marinen til at beskytte værder. Det er mit ønske, at den fra nu af må beskytte de gode, kreative og faglige kræfter hos Forsvarets Bygningstjeneste, som vi i Søværnets Materielkommando har nydt godt af. Tak til Forsvarets Bygningstjeneste og Forsvarskommandoen – for et byg-

mando endelig samlet

Søværnets Materielkommando endelig samlet

ningskompleks, der er SECOND TO NONE».

Chefen for Søværnets Materielkommando var herefter vært ved en forfriskning i det nye cafeteria.

Anden fase

Anden fase af overdragelsen fandt sted 19. juni, hvor Søværnets Materielkommando havde inviteret sine naboer såvel civile som militære til indflytningsfest.

Ved denne lejlighed sagde Chefen for Søværnets Materielkommando bl.a.:

»I dag er en glædens dag for alle os i Søværnets Materielkommando. En glæde som bliver dobbelt ved, at vi kan dele den med vore naboer her på Holmen og Christianshavn.

Tak fordi I er kommet til denne vor 2. af 3 indflytningsfester. Først var der den formelle aflevering af ombygningen den 2. juni og nu vor nabofest. Senere i eftermiddag og aften afsluttes med personalets egen fest. På forhånd skal jeg derfor undskylde evt. støjende adfærd senere i dag og blot indskyde, at vi jo ikke har haft egentlige naboer i mere end 250 år.

Med dagens fester er det også slut, og i morgen forsætter arbejdet – med megen glæde og tilfredshed over at have fået så dejlige fysiske rammer for arbejdet.

Med den politiske beslutning i 1989 om at udflytte Flåden, nedlægge Orlogsværftet og opbygge søværnets specialværksteder på Flådestation Frederikshavn og Flådestation Korsør blev det samtidig afgjort, at Søværnets Materielkommandos Centralledelse skulle forblive på Holmen. En vigtig beslutning – ikke kun for de 400 ansatte, men også for dem, der skal sælge de store områder af Holmen, som søværnet skulle forlade. Thi spredt rundt omkring på de andres øer og udenfor Kuglegårdskomplekset arbejdede ca. 100 personer fra Søværnets Materielkommando. Disse skulle nu bringes hjem.

I sig selv var det en spændende opgave, for alle kontorarealer var allerede fuldt udnyttede.

For at gøre dette til en rigtig udfordring, blev der i rette tid vedtaget en lokalplan for området, der ikke længere skulle være et militært område,

men i princippet åbent for alle og med fri adgang langs kanalerne. Hertil kom, at egentligt nybyggeri var bandlyst!

Lokalplanen var selvsagt lavet for at beskytte vort miljø og bevare kulturminderne til glæde for alle danskere. Dette gjorde imidlertid ikke udfordringen mindre, men Forsvarets Bygningstjeneste har nu løst opgaven på en på én gang stilfuld og funktionalistisk måde. Det fortjener den megen ros for.

Kun gennem den udviste kreativitet hos Forsvarets Bygningstjeneste, arkitekterne og de mange entreprenører – samt ikke mindst en helt utrolig, engleagtig tålmodighed og positiv indstilling hos Søværnets Materielkommandos egne ansatte – er vi nu fremme ved målet. Og dette endda indenfor det afmålte budget!

Kort og godt! Alle problemerne er nu historie, og kun glæden er tilbage! Denne glæde vil vi gerne dele med vore naboer, der også i naboskabets gode ånd altid vil være velkomne.

Endnu en gang tak fordi I har taget jer tid til at dele vor glæde.

For de af vore gæster, der måtte have lyst til en lille rundtur, er tiden nu inde. Og inden vi kommer tilbage her til om ca. 20 minutter, er jeg overbevist om, at alle vil erklære sig enige med mig i, at ombygningsprojektet er endt som umådelig vellykket».

Den sidste fase

Som nævnt af kontreadmiralen var den sidste fase af indflytningsfestlighederne en aftenfest for Søværnets Materielkommandos eget personale.

Aftenen blev indledt med en kort reception, hvorefter man overgik til afholdelse af udendørs »Sportslege« i Kuglegården. Aftenen fortsatte med fælles grillspisning og dans til ved midnatstid.

– Ikke bare er man flyttet sammen, man er også rystet sammen! Management har fået sine betingelser forbedret i et stort spring fremad – resten af søværnet siger også tillykke!

(SMK)

MØEN adoptionsbesøg i Aalborg

13 – 16 juni 1997

Minelæggeren MØEN ankom til Honnørkajen i Aalborg fredag den 13. juni kl. 1000, hvor skibets salut – Det Danske Løsen – blev besvaret af byens Kanonlaug, der til lejligheden var opstillet på kajen. Salutudvekslingen var som før indvarslingen af en begivenhedsrig weekend med noget for enhver smag.

Internationale gæster i byen

Den første dag var der optagelse af 17 besætningsmedlemmer i det over hele marinen berømte »Christian den Fjerdes Laug«, og på Rådhuset fik »den bedste kammerat« overrakt en gave af borgmesteren. Den sympatiske unge mand var på demokratisk vis udvalgt af den menige del af besætningen på MØEN.

Der blev også afholdt en fodboldturnering mellem hold fra MØEN, krydstogtskibet SILVER CLOUD og de tre svenske minerydningskibe HMS SKREDSVIK, HMS GÅSTEN og HMS GALTEN, der også lå i Aalborg weekenden over. I al beskedenhed skal det nævnes, at Hendes Majestæts søfolk vandt begge kampe.

Dagen sluttede med cocktailparty ombord på MØEN for besætningen og gæster inviteret fra Aalborg by.

Marineforening og Marinemuseum

Lørdag startede med et besøg på Aalborg Marinemuseum, hvor Aalborg Marineforening meget senere på dagen havde inviteret til middag i deres flotte lokaler. Ombord på MØEN afholdt Chefen middag kl 1200 for indbudte gæster.

Klokken 1300 var man klar til at modtage og informere gymnasieelever fra alle Aalborgs gymnasier. Den travle eksamenstid havde desværre så kraftigt et tag i de hårdt plagede, snart studievælgende, at ikke én eneste dukkede op. Klokken 1400 tog imidlertid et større antal Aalborgenserne på besøg, da MØEN afholdt åbent skib i to timer.

Cirkus Benneweis stod for en meget hyggelig og spektakulær afslutning på dagen. Alle interesserede fra både MØEN og de svenske minestrygere var nemlig blevet inviteret i cirkus lørdag aften.

Flyvevåben – Airshow

Søndag blev weekendens mest rolige dag med åbent skib fra 1400-1600 med mere end 200 besøgene. Desuden bød Flyvestation Aalborg på Airshow – et tilbud mange af besætningsmedlemmerne benyttede sig af.

Ro i Magistraten!

Mandag stod MØEN atter til søs, på gæstesejlsads fra Aalborg til Hals tur/retur. Som gæster var til- og afgående borgmester fra Aalborgs irske venskabsby Galway, to 5. klasser fra Klarup skole og Magistraten. Chefen havde nemlig stillet sit lukaf til rådighed for afholdelse af magistratmøde, med Aalborgs borgmester, 4 rådmænd og kommunaldirektøren. På vej tilbage til Aalborg blev gæsterne beværtet med en let frokost. Mødet var forløbet i fordragelighed og skibsmæssig ro.

På trods af den relative »arbejdsløshed« i tidsrummet 13-1400 om lørdagen var adoptionsbesøget, som det ufravigeligt altid har været, en stor succes, og MØEN ser allerede frem til næste års adoptionsbesøg.

MØEN

Som den lokale kunstner ser besætningen under opholdet i Aalborg

NIELS JUEL med BULLS EYE

En korvet pynter ikke så lidt i en havn som Randers'. Foto: Torben Bjerre Kjærsgaard, Amts Avisen. Randers

Korvetten NIELS JUEL overtog 1. januar 1997 opgaven som den af de danske korvetter, der er udpeget til NATO »Umiddelbare Reaktionsstyrker« (IRF). Det betyder, at NIELS JUEL reelt med kun to dages varsel skal være rede til at afgå mod et område, hvortil det måtte være vurderet nødvendigt at forlægge udpegede enheder fra »Umiddelbare Reaktionsstyrker«.

Denne opgave medfører naturligvis, at alle kræfter, såvel ombord som ved søværnets operative og logistiske støttestruktur, er sat ind på at sikre en eventuel efterlevn af dette varsel.

300-året for generaladmiralløjtnant Niels Juel's død.

Forårets program for NIELS JUEL er tilrettelagt sådan, at korvettens behov for øvelsessejlads, kursusdeltagelse i land samt nødvendig frihedsafvikling er blevet tilgodeset mest muligt. Der er også blevet lejlighed til et (sjældent) besøg i adoptionsbyen Randers. Dette fandt sted 5.-8. april, hvor anledningen denne gang også omfattede 300-året for generaladmiralløjtnant Niels Juel's død.

– med et skift på ca. 30% af besætningen

I dagene 27.-31. januar og 3.-10. februar 1997 deltog korvetten NIELS JUEL i eskadreøvelsen SQUADEX 5 og en øvelse koordineret med passage af den Stående Atlanterhavsflåde STANAVFORLANT (PASSEX), der begge blev afviklet i Skagerrak og Kattegat. Øvelsesdeltagelsen var for NIELS JUEL den første sammenhængende sejlperiode efter vinterens »stilstand«; frihedsafvikling, kursusdeltagelse og besætningsskift. Det

var således med et skift på ca. 30% af besætningen, primært af den menige del, siden sidste øvelsessejlads i oktober 1996 i danske farvande, at NIELS JUEL kunne indlede »Sæson 1997« til søs.

Et stort skib, som en korvet må betegnes som, stiller ganske betydelige krav til den tilbageværende del af stambesætningen, fordi så mange nye kolleger nødvendigvis må have »en hånd med«, når rutiner og ruller skal indøves.

Travlhed i kabyssen

Under øvelse SQUADEX 5 kunne korvetterne OLFERT FISCHER og NIELS JUEL for første gang i meget lang tid øve sig sammen. – I anti-undervandsbåds- og antioverfladeskibskrigsførelse er samspilsøvelser uundværlige. Det var derfor en særdeles kærkommen lejlighed, der gav mange, gode erfaringer og genopfriskede de komplicerede rutiner. Under øvelse STANAVFORLANT PASSEX i den første uge i februar var NIELS JUEL associeret den internationalt sammensatte flådestyrke STANAVFORLANT (SNFL), og deltog i denne styrkes øvelse-program undervejs fra Nordsøen til Århus.

NIELS JUEL øvede sig med sine kommende fæller i SNFL

NIELS JUEL er bestemt til at indgå i denne styrke fra primo august – medio oktober i år og det var derfor velkomment for alle ombord dels at kunne øve til søs med styrken, dels at kunne stifte et eller flere indledende, personligt(e) bekendtskab(er) under havneopholdet i Århus.

I uge 10/97, 3.-7. marts var NIELS JUEL igen til søs. Denne gang i øvelse SQUADEX 10 hvor »overskriften« var MISSILSKYDNING med Sea Sparrow anlægget. Det var planlagt at skyde et telemetri-missil (det vil sige et missil uden sprænghoved, men med målstyr) og et krigsmissil.

Missilskydninger i den sydlige del af Kattegat er en omfattende affære, der nødvendiggør assistance fra en lang række enheder. Den civile skibsfart skal advares mod at passere det aflyste skydeområde til søs, ligesom den civile lufttrafik er varskoet på forhånd. Til søs var opgaven således givet til missiltorpedobåde og patruljefartøjer, som »afviserfartøjer« at holde øje med trafikken i og omkring det aflyste skydeområde – en opgave, enhederne efter NIELS JUELs opfattelse løste meget tilfredsstillende og med stor entusiasme.

»HAYES HARD TARGET«

Tirsdag den 4. april affyrede korvetten OLFERT FISCHER et telemetri-missil mod øvelsesmålet, et såkaldt »HAYES HARD TARGET« slæbt i en knap 8 kilometer lang wire af en jetdreven flyvemaskine fra firmaet Nyge Air. Øvelsesmålet blev nedkæmpet i et direkte hit. Næste dag forbrugte OLFERT FISCHER og NIELS JUEL i alt to øvelsesmål, idet henholdsvis et krigsmissil og et telemetri-missil fra de to enheder begge gange havde direkte hit. På tredjedagen ramte NIELS JUEL endnu et øvelsesmål med et krigsmissil.

At denne store succes for OLFERT FISCHERs og NIELS JUELs missilsektioner ikke blot skyldes held vidner de intense forberedelser, korvetterne havde gennemført forinden om.

Hvorledes det siden gik korvetten i forsommerens og efterårets øvelser i ind og udland vender vi tilbage til i næste nummer.

(NIJU, Red.)

»Gummibådsbesætningen tørn til«

Intet forskrækker en pigegarde når adoptionsskibet ankommer

Sludpræget ankomst

»Tusind kvæk«

Øjenvidneberetning fra Frømandskorpsets 40-års fødselsdag

De var der alle: koner, kærestes, forældre, gamle frøer og nuværende frøer. – Men da det nu alligevel var bestemt, at det ikke skulle gå helt stille af, når Frømandskorpset fyldte 40 og det samtidig skulle forsøges bevist, at man *ikke* var **fyrre, fed og færdig**, var der inviteret lidt flere gæster: Der var indtil flere admiraler af forskellig grad og styrke med tilhørende admiralinder, der var en enkelt flyvergeneral samt en hel del danske og udenlandske officerer, der skulle se stedet med den eftertragtede skole, hvor de aldrig selv havde haft lejlighed til at blive optaget. Der var endvidere de uundværlige samarbejdspartnere såsom politimesteren, borgmesteren, skovridderen og alle de andre, man nu ikke kan undgå at invitere, når det gode skal fordeles under dette lidt officielle præg.

Men man havde minsandten også »formået« at vække regentparrets interesse for denne, i og for sig, ganske almindelige fødselsdag, så Dronningen og Prinsen allerede fra morgenstunden sad forventningsfulde og glade om bord på deres egen »lystsejler«, der lå til ankers ud for fødselarens bopæl.

Og så var der en hel sværm af særligt indbudte gæster, der fik lov til at komme ind på fødselarens enemærker indtil flere timer før de »almindelige gæster«. Det var alle »de kendte«, som vi læser hver uge – hos frisøren eller hvor vi nu ser dem, eller rettere: læser, hvad de har fundet ud af at skrive i deres visdom. – Det er bestemt ikke ret tit, en 40-års dag i forsvaret har så stor pressebevågenhed:

DANNEBROG til ankers ud for Kongsøre

Regentparret skridter fronten af

der var mødt mere end 30 journalister og fotografer fra blade, aviser, radio og TV! Men det skal så også indrømmes, at det specielt var een af frøerne, mange af disse specielt indbudte gæster ønskede at »sætte tænderne i« – derom senere!

Nervøsiteten lige op til selve fødselsdagen havde været stor, idet vejrguderne var blevet spået at ville vise sig fra deres mest barske side, men da fødselsdagen oprandt, var det med det mest vidunderlige forsommervejr, og med denne flotte optakt kunne man gå i gang med det lange og meget indholdsrige program:

Der var skansevagt ledsaget af musik fra Søværnets Tamburkorps for COM BALTAP, chefen for Enhedskommandoen, viceadmiral K. Borck, hvorefter alle gæster bevægede sig til området, hvor den store opvisning i anledning af den runde fødselsdag skulle finde sted. Men inden programmet kunne begynde, skulle der lige komme et par gæster mere: H.M. Dronningen og Prinsen blev sejlet i chalup til anløbsbroen, hvor de blev modtaget af bl.a. chefen for Frømandskorpset og chefen for Kongsøre. Også Dronningen og Prinsen modtog skansevagt og tamburkorpsets hyldest.

Men dagens musikalske højdepunkt var nu af en noget anden karakter: En sangertrup, bestående af de nuvæ-

Frømandseleverne synger af fuld hals

rende frømandselever (*kaldes de halletudser?* Det hedder i hvert fald naturens stadium før rigtige frøer!), stod opstillet for at give regentparret en prøve på korpsets åndelige habitus, nemlig Ingemanns morgensalme: »*I østen stiger solen op...*« – alle 8 vers, udenad! Men de havde også en myndig dirigent, der taktfast forestod ledelsen af morgensangen med en solid dirigentstav i form af en rødmalet bjælke, 4X4 tommer – godt og vel mandshøj! Dronningen og Prinsen

var tydeligt bevægede og glædeligt overraskede over at møde et så stærkt religiøst islæt hos en gruppe ganske almindelige, unge mennesker!

Nu kunne det egentlige program gå i gang, og det var meget omfattende. Af hensyn til de ikke indviede skal vi skåne for de mest specifikke forkortelser og fagudtryk og holde os til en generel opremsning af programmet, men med fremhævelse af enkelte highlights:

De mange gæster skulle ganske enkelt have en smagsprøve på, hvad det egentlig er, de små, grønne frøer laver, når de hopper rundt i skovene og vådområderne ved Kongsøre. Og man må, som almindelig tilskuer, nok sige, at disse stakkels skabninger får en temmelig hårdhændet behandling.

Vi så med egne øjne, at de bliver *smidt* ud fra en flyvemaskine eller helikopter, godt nok over åbent vand, men det så nu barsk ud...o.k.! de havde en faldskærm med, men alligevel! Der var også nogle frøer, der blev *tvunget* til at springe ud fra et bevogningsfartøj i fuld fart. Og ikke nok med det – når de så lå i vandet, kom der en gummibåd farende i rasende fart hen imod dem, med godt 40 knob, og det var kun med nød og næppe, at de stakkels frøer ikke blev påsejlet af disse gummibådsbølger!

Der var også opvisning i fredsommelig kajakroning – troede vi. Men pludselig blev de intetanende kajakroere beskudt fra land af nogle uromagere, så deres kajak kæntrade og frøerne forsvandt i havnebassinets dyb. Det er endnu en gåde, hvad de neddykkede frøer foretog sig på bunden af havnebassinets, men sikkert og vist er det, at netop på det sted, hvor de to frøer forsvandt, dukkede der nogle minutter senere ikke mindre end *fire frøer* op til overfladen i en stor, sort gummidims, i sandhed en hurtig familiefølgelse. De er nu skrappe, de frøer!

Men nu tog de også revanche for, at de før blev beskudt. De svømmede kampsvømning ind mod land, hvor de et øjeblik skvulpede i vandkanten for derpå at gå til makronerne derinde. Der blev skudt med krudt og kugler, så størstedelen af sceneriet blev indhyllet i røg og krudtslam. Men udgangen på angrebet blev, at fjenden inde på land blev effektivt nedkæmpet.

Et andet eksempel på frømændenes enestående mod fik vi, da to frøer blev firet ned i reb fra en helikopter, så de landede på taget af en bygning. Men som om denne forskrækkelse ikke var nok, måtte de springe ned i havnebassinets helt oppe fra taget, næsten 10 meter! De var dog så heldige, at de fandt en trappe op til havneanlægget,

De kendtes kendte mediefolk kender deres plads – eller gør de?

Fuld fart forbidefilering

så de kunne kravle op på kajen. Een af frøerne fandt på vej op af trappen en træplade med et lille våbenskjold på.

Da frøerne var vel oppe, løb de hurtigt hen ad kajen, men pludselig befandt de sig ud for alle de indbudte gæster, bl.a. Dronningen, og i bar befippelse over at stå over for Dronningen, forærede frømanden det lille våben-

skjold til majestæten med de overraskende ord: »Værs'go' mor!« Dronningen lod til at blive glad for gaven fra frømanden, men inden hun nåede at takke rigtigt for gaven, trådte frøen et skridt baglæns og faldt igen i vandet. Hvor uheldig kan man være? Vi kan her afsløre, at inskriptionen på den lille plade under våbenskjoldet berettede følgende:

**Søværnets Frømandskorps
40 års jubilæum 1997
Tusind kvæk**

Som afslutning på det omfattende opvisningsprogram, fik mange af os løsningen på, hvordan det gik til, dengang Dannebrog dalede ned fra himlen i 1219. Nu blev det vist i langsom gengivelse: Først kom der en jetjager med stor fart højt, højt oppe på himlen. Så blev der smidt noget ud fra flyet, og dette noget, der langsomt men sikkert dalede nedad, viste sig at være det danske flag! Da flaget var landet i god behold, var også gåden om tegnet fra himlen løst, opvisningen var færdig og alle kunne forlade opvisningsområdet.

Nu var der forevisning af forskelligt frømandsudstyr for Dronningen og

Prinsen. Det viste sig at være en lukket forestilling, men Deres udsendte observerede dog, at Dronningen og Prinsen var meget interesserede i hjælpemidler til polarområder, vel sagtens med henblik på den forestående Grønlandsfart! Forevisningen tog nok mere tid end ventet, men der var også meget at se på.

Kort fra stedet for forevisningen ventede en del af de indbudte officerer med stor tålmodighed. Bl.a. sås CH SOK, der til lejligheden fik en lektion i at vise ægte, engelsk tålmodighed – af den indbudte, britiske militærattaché.

Efter forevisningen af frømandsudstyret ønskede majestæten også at prøve suset hen over bølgerne i en af de små, frække, sorte gummibåde kaldet »rubber ducks« (RIB). Det blev en forrygende og hårrejsende oplevelse for Dronningen og Prinsen. Men den lille raske tur i søluften gav god appetit, så der nu kunne bydes på lidt mundgodt og et lille bæger! Det var virkelig kræs, der blev disket op med. Ikke noget med røde pølser og vandkakao! Nej, små, lækre kanapèer og andre delikatesser – og så var der kaffe bagefter!

Rygtet vil vide, at een af de royale medarbejdere ved en kendt formiddagsavis med to bogstaver nærmest skød ryg og spandt som en Cath(!), da hun – Bodil, som hun hedder – endelig kom tæt på en sød og lækker frø. Men den viste sig at være af chokolade og fuld af creme!

Efter at have indtaget en let frokost fik Dronningen og Prinsen lejlighed til at hilse på og tale med alle de tjenstgørende frøer og mange af de gamle også. Denne fortrolige samtale refererer vi naturligvis ikke fra. Efter at have hilst på frøerne kunne Dronningen og Prinsen drage af med Krone 2. Men inden afgang trådte Dronningen og siden hendes mand pludselig hen til een af frøerne og gav ham et – ... kys! Og minsandten om det ikke viste sig, at han var en rigtig prins. Oven i købet kronprins!

Da Dronningen og Prinsen var kørt hjem, udfordrede chefen for Enheds-

Frømandskorpsets gave

kommandoen i Karup chefen for Søværnets operative Kommando til en kapsejlad i hver sin RIB (Rigid inflatable boat). Viceadmiral Borck var sekunderet af admiralinden samt SOK udsendte orlogspræst, medens chefen for Søværnets operative Kommando blev bistået af chefen for 5. eskadre. Vi skal kun røbe, at Borck var tilfreds med at vinde over sin efterfølger. Spørgsmålet er nu bare, om orlogspræsten holdt med den rette? Men det bliver *hans* problem.

Ja, min ærede læser, det blev på alle måder en eventyrlig dag! Og Deres udsendte kan sluttelig meddele om den 40-årige i Kongsøre, at han herefter er:

**FYRRE, FANTASTISK FRISK
og FARETRUENDE FYRIG!!!**

v. Henning Nielsen, SOK,
udsendt orlogspræst
og reporter/fotograf

Værsgo mor!

Hendes Majestæt føler sig øjensynlig tryk ombord!

En vis frømand fik
særbehandling; i baggrunden
ses Viceadmiral Knud Borck
med frue og Kontreadmiral
Kresten Winther.
Helt til venstre
Rigets eneste admiral.

BON VED SOK

Der blev i perioden den 20 – 22 MAJ afholdt bevogtningsøvelse ved SOK stabsbygninger på Sumatravej i Århus. Øvelsen blev afholdt af Bevogtnings og Nærforsvars (BON) soldater fra Marinekasserne Frederikshavn, der for første gang i længere tid havde øvelse i Århusområdet.

– fjendtlige styrker opmarcheret umiddelbart syd for Århus

Styrken bestod af en forstærket deling – ca. 45 mand – der snart står for hjemsendelse efter endt uddannelse på Marinekasserne

Frederikshavn. Som alle øvrige BON-soldater i Søværnet gennemgår de en øvelse af længere varighed inden deres hjemsendelse. Denne skaber mulighed for specielt at træne dem i deres fremtidige mobiliseringsfunktion. Således skal de soldater, der her er tale om mobiliseres til 7 kompagni – det kompagni, der har til opgave at udføre bevogtning og nærforsvar i og omkring søværnets installationer i Århus.

Øvelsen var udformet som et spil, der tog sit udgangspunkt i fredstid, og gennem diverse imaginære situationer om den politiske udvikling i Europa, endte op i en meget spændt situation, med fjendtlige styrker opmarcheret umiddelbart syd for Århus. Soldaterne fik under øvelse afprøvet den dem tildelte be-

vogtning, der primært består af poster, patruljer og adgangs-kontroller. Resultatet var tilfredsstillende.

Tak til MP SOK og HJV KMP 2410

Som afslutning skal der lyde en tak til Søværnets operative Kommando – specielt militærpolitiet og til Hjemmeværns Kompagni 2410 i Århus, der for begge instansers vedkommende ydede en stor hjælp under øvelsen. Efter at have nedlagt bevogtningen i Århus, gik øvelsen videre til Viborg og Tankområde Frederikshavn – inden soldaterne kunne vende hjem til en velfortjent ferie den 26. maj 1997.

Premierløjtnant (R)
Kenneth Jeppesen

Dagbog for et kommandoskib

I perioden fra 8. maj – 1. august 1997 fungerer minelæggeren FALSTER som kommando- og støtteskib for NATO's stående minerydningsstyrke for kanalområdet, også kaldet STANAV-FORCHAN (SNFC). Styrken fik 7. maj i år for første gang en dansk chef, idet kommandørkaptajn P.F. Hansen overtog kommandoen fra en engelsk officer. I den forbindelse var der som bekendt en større parade på Flådestation Frederikshavn, inden FALSTER og resten af styrken drog ud på 3 måneders sejlads i Middelhavet. Udover kommandoskibet og minelæggeren FALSTER består styrken af minerydningsfartøjerne; hollandske VLAARDINGEN, engelske CATTISTOCK, belgiske ASTER, norske OKSØY og tyske MARBURG.

Mandag 5. maj:

– Chefskifte ombord – vi siger farvel til kommandørkaptajn G. Larsen og goddag til kommandørkaptajn T. Riiber.

Det er startskuddet til tre hektiske dage, der allerede er omtalt flere gange i SØVÆRNSORIENTERING.

Torsdag 8. maj:

– Efter afgang fra Frederikshavn, skulle vi mødes med FLYVEFISKEN, der havde forsvarsministeren ombord. Han fik salut på 17 skud, hvorefter FALSTER fortsatte nordover mod bølge 1. Der faldt nu en vidunderlig ro over skibet.

Nu var vi endelig af sted.

Paraden og alle sidste øjebliksopgaverne var overstået. Nu kunne vi endelig begynde at slappe lidt af og se frem til de nye oplevelser turen vil byde på.

– med »Cartagena fans.

Søndag 11. maj:

– Første stop på turen var 7 timer i Plymouth i Sydengland, hvor der skulle bunkres olie mm.

Vejret om morgenen inden ankomst var bestemt ikke lovende for den kommende og lidt frygtede tur over Biscayen. Det blæste ca. 15 m/s fra sydvest, hvilket er den værst tænkelige retning.

Bølgerne kan nå at blive høje, når de har tilløb helt fra den brasilianske kyst.

Heldigvis var vores skytsengel med os – vinden vendte, mens vi lå i havn, så da vi forlod England, var det stort set på fladt vand. Turen over Biscayen var som at sejle på Arresøen, måske lige bortset fra delfinerne og hvalerne.

Onsdag 14. maj:

– Vi får et lille ekstra havneophold i Leixeos, der er havnebyen til Porto. Endelig palmer. Lufttemperaturen er 30 gr. De 8 timer i havn bliver flittigt udnyttet til lette løbeture og småindkøb, og selvfølgelig, bunkring af de øvrige enheder

Fredag 16. maj:

– Ankomst Lissabon. Regnvejr hele dagen, hvilket dog ikke forhindrede besætningen i at nyde opholdet i den portugisiske hovedstad, der byder på mange spændende seværdigheder. Om lørdagen var det meget flot vejr, hvilket specielt det norske skib i styrken var glade for. I anledning af den norske nationaldag, var der inviteret til vikingemorgenmad (mjød, kød og mere mjød). Det blev et meget vellykket arrangement! Senere på dagen blev tiden brugt på sightseeing og indkøb. Søndag, regnvejr igen.

Mandag 19. maj:

– »Hold kæft, hvor kan en minelægger dog gynge« konstaterede en af de værnepligtige, og hvor havde han ret – og hvor er det træls, når det sker. Vejret var blæsende og køligt, da vi forlod Lissabon, så vi fik en ordentlig vippetur ud fra Tejo-floden, der løber igennem Lissabon. Vi satte straks kursen sydover, for hurtigt at komme ned til sydkysten hvor vejret var bedre. På vejen var der skydning med 76 mm kanon.

Tirsdag 20 maj:

– Dagen hvor vi passerer Gibraltar, tæt omgivet af hvaler og delfiner. Vi sejlede kun 2 sømil fra den afrikanske kyst. Det var en stor oplevelse – endelig var vi i Middelhavet. Turens første solskoldninger dukkede op.

Torsdag 22 maj:

– Styrken er ankreth op godt 10 sømil fra Cartagena. Aftenen bliver brugt på første halvdel af et sportsarrangement »Toughest Sailors Trophy«. FALSTER har, med Søværnets Idrætsforening som sponsor, indkøbt den pokal, der skal dystes om. Disciplinerne er lerdueskydning, stafet-svømning, fodbold og tovtrækning. De to første discipliner blev afviklet i god ånd – og ganske ubeskedent – med FALSTER som vinder.

Fredag 23 maj:

– Ankomst Cartagena i meget dejligt vejr. Cartagena er der ikke meget at sige om. Det er en jævnt kedelig by, der dog bærer præg af tidligere tiders storhed. Efter vores besøg i byen er der dog en enkelt forretningsindehaver, der havde det lidt mindre kedeligt. Han kan nok lukke bixsen og

holde en lang ferie efter at have solgt dykkerudstyr til besætningen. Han må have tjent en formue. Alle købte ind i store mængder – og grejet blev flittigt brugt fra byens lille strand.

Tirsdag 27 maj:

– Den anden halvdel af »Toughest Sailors Trophy« blev afviklet, med norske OKSØY som vinder i fodbold (de spillede mere underholdende end det norske landshold), og de boms-tærke tyskere fra MARBURG vandt tovtrækningen. FALSTER blev henholdsvis nr. 3 og 5. Samlet vinder af trofæet blev dog FALSTER foran OKSØY.

I de 6 dage vi lå i Cartagena, var der mange der lejede biler og benyttede lejligheden til at få set sig lidt om i det sydøstspanske. Der var også flere, der fik deres koner/mænd på besøg. På det rent tjenstlige plan, blev de sidste detaljer omkring øvelse ALCUDRA sat på plads, samt selvfølgelig skibsvedligeholdelse.

Torsdag 29 maj:

– Endelig afgang fra Cartagena, 6 dage er for lang tid i samme havn. Straks efter afgang forlod vi resten af

styrken, idet vi skulle lægge miner på vejen mod Palma de Mallorca. Vi havde fået 26 miner og et antal decoys ombord i Cartagena, og de skulle nu »puttes« ud på bestemte positioner syd for Ibiza, nærmere betegnet ved »Isla de Formentera«.

Efter veloverstået minelægning, blev vi genforenet med styrken lige omkring midnat, og fortsatte forlægningen mod Palma.

Fredag 30 maj:

– Ankomst til Palma, et af turens højdepunkter, smukt vejr hele weekenden. Da der blev givet landlov, hastede mange ind til byen, nu skulle der lejes scootere. På et tidspunkt stod der over 40 køretøjer på kajen, så mon dog ikke de fleste har fået set nærmere på Mallorcas skønne natur. Mange fandt ud af, at Mallorca er andet end hoteller og turister. Nogle af de allerbedste strande kan man faktisk kun komme til, hvis man sejler, fordi de ligger gemt i små klippebugter.

Mandag 2 juni:

– Øvelse ALCUDRA starter. Denne øvelse er den egentlige grund til vores tilstedeværelse. FALSTER's opgave

På en minelægger har man det som de rige – det er en dansk sejlbåd ude om bagbord!

FALSTER i Alcudia-bugten

er, udover at være kommando-plattform, at være mineindbjærtnings-fartøj. FALSTER skulle derudover også fungere som forsyningsenhed for styrken, som under øvelsen var blevet suppleret med 2 ældre spanske mine-strygere, magen til vores SUND-klasse. Meget tid blev derfor brugt til ankers med de øvrige skibe på siden, for genforsyning af vand, olie eller hvad de ellers manglede.

Fredag 6 juni:

– De flydende kilder ombord er ved at være tømte, så vi må i havn. Mahon på øen Menorca var udpeget som genforsyningshavn for os, så der ankom vi fredag morgen kl. 0900. Indsejlingen til byen er meget flot, med en mængde imponerende villaer, mange af dem med egen badebro og tilhørende både. Flådebasen i byen er meget hyggelig med palmer og nogle utroligt velholdte bygninger. Desværre blev det kun til nogle få timer i havn, så der var ikke tid til at få set noget.

Tilbage på havet igen, hvor vi sejlede til en lille bugt nær turistområdet ved Alcudia. Her ankrede vi meget tæt på kysten, og så var det tid til en meget velfortjent baderulle. I løbet af

weekenden kom alle de øvrige enheder på siden for refueling. Lørdag blev der arrangeret en lille velfærdstur med gummibåden, hvor det var muligt at komme ind og ligge på stranden. Det var meget populært, og alle nød det i fulde drag. Søndag aften, efter dagens bunkringer, var det tid til et lille grillarrangement på for-dækket.

Mandag 9 juni:

– Vi har afleveret så meget olie og vand, at det endnu engang er blevet os selv der trænger. Så turen går atter til Mahon. Tidligt på aftenen er vi atter tilbage hos resten af styrken. Mandag er den sidste rigtige dag i øvelse ALCUDRA. Tidligt tirsdag morgen bliver minepositionerne frigivet, og vi overgår til indbjærtningsfasen.

Tirsdag 10 juni:

– Hele dagen går med at bunkre de andre skibe, samt med overførsel af miner til FALSTER.

Onsdag 11 juni:

– Samme program som om tirsdagen. Ved middagstid indløb der imidlertid signal om, at de miner vi har ombord, skal i havn hurtigst muligt. Midt på

eftermiddagen begyndte vi så forlægnen mod Palma, hvor vi ankom først på aftenen, og straks fik det spanske forsynings-skib MAR CARIBE på siden for overførsel af minerne. Øvelse ALCUDRA var slut for FALSTER's vedkommende. Nu kan besætningen nyde Palma i en forlænget weekend.

Mandag 16 juni:

Så er det atter tid til at komme på havet. Den netop afsluttede lange weekend i Palma er blevet flittigt brugt til at udforske Mallorcas hemmeligheder spændende fra turistområderne til de mindste bjergveje på øens nordlige del. En del af officererne benyttede lejligheden til at besøge en amerikansk helikopterpilot på hangarskibet INCHON. Piloten havde tidligere på året været ombord i FALSTER i en uge i forbindelse med øvelse BLUE HARRIER. Der blev budt såvel på aftensmad som på en 3 timers rundvisning.

Kursen sættes mod la Spezia i Italien. En medsejlende journalist fra BT samt en fotograf fra COMNAV-NORTHWEST arbejder hårdt på at skildre livet ombord

Onsdag 18 juni:

Ugens højdepunkt. Det efterlyste skib »SKYWALKER« under piratflag og i skikkelse af den belgiske minejager ASTER observeres. Der gøres klar til boarding. Falsters boardingteam gik ombord i »SKYWALKER«, hvor besætningen blev fundet absolut usamarbejdsvillig, hvilket indledningsvis skabte nogen forvirring. Det lykkedes dog at få styr på tingene, og boardingteamet fandt flere kilo »kokain«. Der var delte meninger om bordingens forløb, men den bedste kritik blev givet af chefen på ASTER, som selv havde tilbragt 6 måneder i Adriaterhavet.

Fredag 20 juni:

Ankomst til la Spezia. Vi står over for en afturens mere særprægede udfordringer. Vi har nemlig kun fået tildelt 30 meter kajplads mod de normale 100 meter. Sagen hedder Mediterranean mooring (agterfortøjning) hvilket jo ikke er en disciplin FALSTER normalt gør sig i. Det ender dog med, at vi lever fuldt op til udfordringen, og i øjeblikket betragter FALSTER sig som danmarksmester i denne disciplin.

Mandag 23 juni:

Styrken forlader sammen med italienske minerydningsenheder la Spezia om eftermiddagen. Målet er et område 10-15 sømil syd for la Spezia, hvor styrken de næste dage deltager i en italiensk passage øvelse. Et par timer efter afgang blev der slået KLART SKIB og derefter etableredes anden beredskabsgrad» FALSTER's opgave var under øvelsen at patruljere mellem havnen og minerydningsstyrkens operationsområde for at intercepte kanon- og missilbåde samt eventuelle trusler fra luften.

Onsdag 25 juni:

Afrigning efter KLART SKIB. Øvelsen er slut. Det har været et par stille døgn, idet den forventede trussel fra mindre overfladeenheder aldrig dukkede op. Ligeledes hænger FALSTER's »stingergaster« lidt med næbbet, idet det bebudede luftangreb ikke indebar visuel kontakt med angrebsflyene. Kursen går mod la Spezia Red, hvor der ankres. Personel som skal deltage i øvelseskritikken sejles i land med gummibåde.

Weekenden 27-29 juni:

Toulon. En af de største flådebaser i Middelhavet. Endelig en havn, hvor der ikke var så langt til butikker og ikke mindst havnepromenaden med dens mange restauranter.

Om lørdagen fik FALSTER besøg af en skoleklasse fra Bogø. Det var skibets O-rums officer, som havde arrangeret besøget for sin far, der er leder af skolen. Eleverne fik en grundig indføring i søværnets historie, demonstration af redningsmidler m.m. Efter en rundtur til flere af de andre enheder i styrken blev besøget afsluttet med gummibådssejls.

Mandag 30 juni:

Det er mandag og kursen er sat mod Monaco, hvor den næste weekend skal tilbringes. Alle er trætte efter en anstrengende weekend og ønsker en stille dag. Men! Lidt over middag bliver der slået KLART SKIB. De næste timer bliver hektiske. FALSTER bliver for øvelse udsat for en minesprængning under agterskibet, hvilket sætter minesektionen og den ene havaripatrulje ud af spillet. Der kæmpes for at holde vandmasserne ude af skibet, og de sårede behandles så godt det lader sig gøre i dette inferno. Skibet er uden manøvreevne og derfor et let mål for angribende fly, som rammer forskibet med brisantgranater. Endnu en del af besætningen sættes ud af spillet. Vi kan ikke længere klare situationen selv, så der anmodes om assistance fra de to minejagere AS-

TER og VLAARDINGEN, som sender assistancehold til FALSTER. Efter en stor indsats fra assistanceholdene må det dog konstateres, at det ikke er muligt at redde skibet. Det blev besluttet at gå i flåderne, hvorefter FALSTER forlod havets overflade i bedste Titanic-stil. Ja, det var heldigvis en øvelse – og alle involverede lærte meget den eftermiddag.

Tirsdag 1 juli:

Det er aften, og FALSTER ligger sammen med resten af styrken til ankers i en bugt lidt øst for Toulon. Der er lige påbegyndt en øvelse kaldet AWKVARD. Denne går ud på at beskytte skibene mod undervandsangreb fra dykkere. De første 6 timer går stille og roligt. Kongens kvarter er lige gået til køjs, da ordren »overgang til STATE 1« lyder. Der er observeret to frømmænd få meter fra FALSTER. Gummibåden får fat i dem, og de bringes ombord for afhøring. Da FALSTER ikke har egne dykkere hjælper VLAARDINGEN sine dykkere med at afsøge skibsbunden. De finder to bomber fastgjort til slingrekølen i styrbord side. Øvelsen afblæstes herefter, og alle var en del erfaringer rigere. Det er jo sin sag at sejle rundt uden det meste af skibsbunden.

Weekenden 4 – 6 juli:

På trods af at FALSTER tidligere på ugen var »sunket«, nåede vi frem til Monaco, hvor styrken på nær norske

HMS CATTISTOCK

HNOMS OKSØY

OKSØY gik til ankers på reden få hundrede meter ud for det berømte casino. OKSØY fortsatte ind i havnen med styrkechefen ombord. Skibet gjorde sig godt blandt de store lystfartøjer i mange millioner kroners klassen, og det traditionelle cocktailparty blev afholdt med så fornemme gæster som fyrst Rainier og prins Albert af Monaco.

Der var til styrken lejet en lille færgebåd til transporten mellem skibene på reden og havnen. Denne færgefart fungerede fint indtil lørdag morgen, hvor det i løbet af forbavsende kort tid blæste op fra 2 til 14 m/s. Færgefarten blev midlertidigt indstillet, med det resultat, at FALSTER's vandtaxi alias den store gummibåd måtte træde til. Det lykkedes således alligevel for alle at besøge lilleputstaten med de store lystbåde, alle sportsvognene og ikke mindst de venlige beboere.

Torsdag 10 juli:

Styrken afholdt et vandsportsarrangement til ankers i nærheden af Malaga. Disciplinerne var stafet-svømning og gummibådspadling. Planlagt vandpoloturnering måtte udgå på grund af for megen strøm. FALSTER vandt gummibådspadlingen på suveræn vis, mens sejren i stafet-svømningen tilfaldt OKSØY.

Weekenden 11 – 13 juli:

Anløb af togtets sidste weekendhavn – Malaga. Byen er kendt som en rigtig turistby, hvilket kunne mærkes på aktivitetsniveauet om bord. Besæt-

ningsmedlemmerne forlod skibet tidligt om formiddagen og kom meget sent hjem – det formodes, at blandt andet turistområdet ved Torremolinos har en del af skylden!!

Søndag 13 juli:

Fodboldkamp mod Tivoli! Hvorledes? Jo, en danskejet forlystelsespark med Tivoli som forbillede har inviteret til kamp på græsset. Fodboldkampen ender dog med at blive den mindste del af et program, der omfatter privat frokost hos den danske konsul, besøg i et havcenter á la Kattegatcentret med kælerokker og sandhajer og som afslutning en aften i Tivoli-World med fri adgang til alle forlystelser. Alt betalt af Tivoli-World. En god og begivenhedsrig dag i Malaga!

Torsdag 17 juli:

Efter at have forladt Middelhavet mandag aften og forlagt nordpå med daglige småøvelser, anløb vi Vigo i morges. Formålet er at få bunkret inden den sidste forlægning mod hjemlige farvande. Vigo viser sig at være en utroligt hyggelig by, hvor specielt det gamle kvarter er charmerende med stejle, krogede og smalle gader. Et sted hvor det nok havde været værd at tilbringe en hel weekend; men vi skal videre. I morgen tidlig gælder det så Biscayen, og alle krydser fingre for, at vejrguderne er med os.

Lørdag 20 juli:

Det er weekend og aktivitetsniveauet

er begrænset. Eftermiddagen bød dog på maskingeværskydning, som er et led i mobiliseringsuddannelsen af værnepligtige. En uddannelse som ikke blev nået, inden vi afgik fra Danmark. Det er herligt vejr med solskin og moderat sø. Forhold som er til at leve med, om end vi kan mærke at temperaturen stille og roligt falder.

Tirsdag 22 juli:

Så er det tid til den officielle afsked skibene imellem. Det foregår naturligvis ved den traditionelle »steampast«, der i dagens anledning foregår af to omgange, startende med den formelt ceremonielle udgave, hvor besætningerne er stillet op på dækket i det stiveste puds. Lidt senere følger så den mere spændende udgave, hvor der sprøjtes med vand, affyres kanonslag, kastes med alt fra toiletpapir til kartofler samt endelig excelleres i sjove påklædninger og utraditionel flagføring. Dagens oplevelser markerer, at styrken snart splittes for alle vinde – nu er det snart sommerferie.

Torsdag 24 juli:

I morges klokken 2 skete det så – styrken splittede og skibene er nu på vej til deres basehavne. Vi er på vej op gennem Nordsøen med god fart. Det bliver en hektisk dag, da der er en del ting som skal klargøres og afleveres inden vi kommer til Frederikshavn i morgen tidlig.

Fredag 25 juli:

Så oprandt dagen, som vi har glædet os til i et stykke tid. Det er dejligt at se så mange pårørende på kajen. Vi har også gjort lidt ekstra ud af det, idet vi anløber flådestationen iført hvide uniformer. Nu skal vi så holde weekend og derefter følger nogle meget hektiske dage med klargøring til sommerferie.

Det var uddrag af minelæggeren FALSTER's oplevelser som flagskib for NATO's stående minerydningsstyrke STANAVFORCHAN. Skibet er nu tilbage på Flådestation Frederikshavn efter 79 dage uden for basehavne med en tilbagelagt distance på ikke mindre end 7563 sømil.

FALSTER

Årets ceremoni – kadetternes indsats

FALSTER under kommandoskift ceremonien i Frederikshavn – flyvevåbnet leverede en del af gæsterne. Foto: Pressecentret i Frh. ved Jørgen Kølbe

Dette indlæg er skrevet af vagtchefseleverne fra minelæggeren FALSTER og kabelminelæggeren LINDORMEN, der før STANAVFORCHAN Change Of Command Ceremony (SNFC COCC) startede, blev udpeget til at udføre nogle opgaver som forbindelsesofficerer af operationsofficeren fra 3. eskadre.

Vejrudsigten afgørende

Opgaverne var meget forskellige. Der skulle hentes deltagere i lufthavnen og pressecentret manglede assistance – og operationskontoret. De vigtigste opgaver medførte tildeling af mobiltelefon. Pludselige ændringer og vigtige spørgsmål afskaffes ikke selv ved den bedste planlægning. Vi var i alt 12 vagtchefselever – 6 fra FALSTER og 6 fra LINDORMEN, der stod overfor en lang række opgaver, der kun havde det tilfælles, at de var planlagt ned til mindste detalje. Hver lille begivenhed var nøje beskrevet og vi blev forberedt på at skulle kunne svare på alle små og store spørgsmål, deltagerne kunne tænkes at komme med. Det var lige meget om det gik ud på at passe på bagage eller at hente V.I.P's i lufthavnen. Til vores hjælp var der udarbejdet et meget detaljeret program i 2 dele – til godt vejr og til virkeligt dårligt vejr. Udfaldet af den vejrudsigt, som vi selv skulle indhente – og det blev den med stor omhu – afgjorde valget. Programmet for godt vejr blev valgt.

Opgaverne fordelte sig på følgende titler:

Fotografen:

Under ceremonien stod denne for den nationale fotografering af begivenhederne før, under og efter ceremonien samt videofotografering under selve ceremonien med henblik på dokumentering til glæde for senere arrangementer. Han beretter:

»Jeg blev givet helt frie hænder til løsning af opgaven, og valgte derfor det meste af tiden at opholde mig i PIC (Presse Informations Center), fordi der herfra var mulighed for at følge med i hvor og hvornår tingene skete, når pressebillederne til aviserne m.v. blev taget. Blandt andet tog jeg med til Aalborg for at tage mod Admiral Sir Peter Abbott, for at forevige hans ankomst med et fly fra det engelske flyvevåben. Turen tilbage til Frederikshavn var en oplevelse ud over det sædvanlige. Med fire motorcykelbetjente forrest, dernæst en politibil og så de to biler med henholdsvis Admiralen og hans sekretær og stewardesse alle med blink og sirener kørende. Turen gik med forrygende fart. Kortegen kom stort set ikke under 110 km/t og lå for det meste på 150 km/t hele vejen til Frederikshavn.

Forsvarschefen ankom med en LYNX-helikopter, hvilket naturligvis også blev fotograferet. Ellers gik tiden med at fotografere prøveparaden, hvor den engelske Sergeant Major med cykelstyr-overskæg og ridebukser med sin lille pegestok råbte og skreg

og fægtede med armene det bedste han havde lært af FALSTER's besætning og Tamburkorpsset, som nok løftede et enkelt øjenbryn over den noget anderledes kommandoføring.

Der blev også taget billeder af interviews givet af tilgående og afgående styrkechef og naturligvis forbedelser på skibene o.s.v.

Presseofficeren:

(Eller: Kadetten-der-henter-film-til-fotografen-og-leverer-dem-tilbage-igen-når-de-er-fremkaldt)

Pressecentret fik besøg af både den lokale Tv-station og TV-2, Nord, der både dækkede begivenheden gennem det landsdækkende morgen TV og egne nyheder. Der var også mange aviser repræsenteret. TV-2's indslag om morgenen var efter min smag ikke fokuseret på det mest væsentlige, idet man blandt andet nævnte, at der på grund af de mange sømænd var blevet indkaldt ekstra strippere til byens barer og diskoteker.

Operationsofficeren:

Operationsofficerens kontor var forsynet med en del telefoner, hvortil alle ringede hele tiden for at få svar på alle mulige og umulige spørgsmål. Her forsøgte man at koordinere konsekvenserne af alle de små ændringer i programmet. Det var ikke unormalt at have tre telefoner i gang pr. mand.

Garderobeassistent:

Efter selve ceremonien, var der frokost på restaurant Det Gule Pakhus, hvor der blev rigget en kasket-

garderobe til. Det var noget af et job at få de rigtige kasketter på de rigtige hoveder efter frokosten, da ikke alle havde tid til den ideelle afleveringsproces

Sikkerhed:

Hele begivenheden var fra start til slut præget af en høj grad af sikkerhed. Alle biler, busser, lokaler, ruter og områder, var nøje blevet undersøgt og gennemchecket af FE, politiet og militærpolitiet. Der var markeret sikre områder med rødt bånd, hvor busser og biler blev parkeret og holdt under opsyn af militærpolitiet. Al transport foregik med politikortage med sirenerne tændt og høj fart. Som forbindelsesofficer var det en dejlig fornemmelse at opleve politiets effektivitet, når ruten skulle ryddes for trafik, så kortegerne kunne komme sikkert igennem. Politiet var tydeligvis vandt til at have med V.I.P.'s at gøre og vidste præcis, hvordan de skulle forholde sig med hensyn til den forhøjede sikkerhed.

Det var et par spændende dage, hvor man som kadet prøvede det lidt usædvanlige. De jobs vi fremover kommer til at bestride, risikerer man ofte at blive kastet ud i noget helt nyt og anderledes og man må træffe beslutninger ud fra de oplysninger, man nu har. Det var også spændene at se et sådan arrangement fra kulissen, og få indblik i hvor stort et planlægningsarbejde der skal til, for at få det hele til at køre uden problemer.

(Forbindelses Officererne fra FALSTER og LINDORMEN.)

VÆDDEREN *var* på adoptionsbesøg

Inspektionsskibet VÆDDEREN er i »Syddanmark« adopteret af Odense by, medens skibet i det Nordatlantiske område er adopteret af Tverå på Færøerne og Nuuk i Grønland. Da VÆDDEREN nu for andet år deltager i prøveordningen med »flyvende udskiftninger« af besætningen, har mulighederne for at besøge Odense været begrænsede.

Programmet skulle starte kl. 1100, men –

Under skibets forskole i april lykkedes det at indpasse og planlægge det længe savnede adoptionsbesøg og ankomsten til Odense var programsat til fredag den 11. april kl. 1100. Med ombord under indsejlingen gennem Odense fjord skulle have været skibets adoptionsklasse fra Søhusskolen, TV, presse og andre gæster fra Odense. Musikkorps Fyn skulle musicere på kajen under ankomsten og Marineforeningen havde planlagt parade med salutafgivelse.

På grund af det hårde vejr var imidlertid VÆDDEREN's assistance til en havareret tysk lystsejler og i en anden redningsopgave øst for Samsø

nødvendig indtil op på formiddagen på ankomstdagen. Dette medførte desværre, at VÆDDEREN's ikke på nogen måde kunne overholde det planlagte ankomsttidspunkt.

– men med improvisation og fleksibilitet lykkedes det

Efter at være løst fra redningsopgaven blev kursen sat mod Odense og med 9 timers forsinkelse ankom skibet kl. 2000 om aftenen. Marineforeningen og repræsentanter fra byen og havnen havde med stor opmærksomhed og forståelse »fulgt slagets gang på havet« og var trods forsinkelsen klar til at give VÆDDEREN en festlig modtagelse. Således blev skibets salut for byen blev besvaret af et

meget tålmodigt salutbatteri på havnen og den tilhørende parade af marineforenings medlemmer udeblev heller ikke.

Enkelte af de planlagt aktiviteter kunne naturligvis ikke indhentes, men med improvisation og fleksibilitet lykkedes det at gennemføre et alternativt og godt program for besøget.

Under hele opholdet i Odense flagedes over toppene og illuminationen var tændt om aftenen. Både lørdag og søndag var der helikopterredningsdemonstration i havnen under »åbent skib«.

Søværnets Tamburkorps gjorde det igen

Søndag eftermiddag var der musiceren på kajen af Søværnets Tamburkorps, der igen var med til at gøre til løbet til skibet særdeles stort – så stort, at den planlagte besøgstid måtte udvides med en halv time.

Mandag morgen forlod VÆDDEREN Odense efter et komprimeret, men meget vellykket og hjerteligt besøg, hvorunder mere end 2000 gæster havde besøgt skibet på trods af den »lidt korte« ankomstdag.

VÆDDEREN's sejlads med besætningens pårørende

Billede af redningsflåde som sættes.

I forbindelse med planlægningen af Inspektionsskibet VÆDDEREN's forskole i april måned blev uddannelsen planlagt på en sådan måde, at det ville være muligt at gennemføre programmet, selv om der var en del gæster i skibet. Besætningen skulle uddannes til at kunne gennemføre et togt til Nordatlanten. Med den dråbevis udskiftning betyder det, at der formentlig går et år, inden skibet igen kommer til Danmark med de planlagte besætningsskift undervejs.

former for havariøvelser. Der blev fløjet med helikopter og gummibådsbesætningerne trænede sejlads og hejsning op i helikopteren. Der blev også gennemført en redningsøvelse, hvor en 16 mands flåde blev sat i vandet, hvorfra de ombordværende så senere blev reddet.

Dagen sluttede i det flotteste solskin medens VÆDDEREN sejlede under kablerne til den nye Storbæltsbro. Et syn alle ombordværende blev betaget af.

Og efter den hektiske dag for alle ombord blev de 80 gæster som planlagt sat i land i Nyborg kl. 1630, hvorefter VÆDDEREN fortsatte nordpå for at gennemføre den resterende del af forskoleprogrammet.

Det blev på den baggrund besluttet, at pårørende til besætningen kunne sejle med den 14. april 1997 under forlægningen fra Odense til Nyborg.

– Og 80 mennesker tog imod tilbuddet og fik en flot tur ud gennem Odense Kanal og Odense Fjord.

Under forlægningen rundt om Fyns Hoved beviste skibets forvaltningsdivision, at det lige netop er muligt at frokostbespise 160 mennesker i to hold til bestemt tid i skibets faciliteter.

Efter frokosten blev der gennemført uddannelse i brandslukning og andre

VÆDDEREN på historisk opgave

Da det tidligere inspektions-skib VÆDDEREN den 21. april 1971 sejlede den første sending islandske håndskrifter tilbage til Island, medførte det stor begejstring og opmærksomhed overalt på Island.

Den 21. april 1996 fejrede man i Reykjavik 25-års dagen for de første håndskrifter tilbagelevering. Ved den lejlighed var den »nye Vædder« i byen – og den blev, uden at det var planlagt, medinddraget i festlighederne, som fra den danske regerings side blev markeret med et besøg af undervisningsminister Ole Vig Jensen. Under festlighederne blev det fra ministeriehold oplyst, at man stadig manglede, at sende en større samling håndskrifter tilbage til Reykjavik.

Det var derfor ikke uventet, da Søværnets operative Kommando i marts måned pålagde VÆDDEREN, at medbringe 15 pakker med håndskrifter under den forestående forlægning mod Grønland.

Skibschefen personligt påtog sig ansvaret

Den 18. april tog VÆDDEREN de uerstattelig klenodier om bord i København. Pakkerne ankom til skibet under politieskorte og blev bragt ombord af 15 menige i paradetøj.

Det Arnamagnæanske Institut ved Københavns Universitet havde ønsket, at pakkerne blev sikret bedst muligt under transporten, samt at skibschefen personligt påtog sig ansvaret for transporten af dokumenterne, som på toldpapirerne var anført som *uerstattelige*.

VÆDDEREN valgte at opbevare dokumenterne i et rum, hvor der hver-

ken var radiatorer, rørgennemføringer eller sprinklerinstallationer. Låsen til rummet – officersmessens gaderobe – blev udskiftet, og døren var under forlægnings sikret med en plombe. De 15 pakker blev anbragt i specielt fremstillede trækasser, der kunne surres forsvarligt i tilfælde af slingerage. Under transporten, som p.g.a. andre opgaver gik via Stavanger og Thorshavn, blev den dyrebare last jævnligt kontrolleret.

TYR som ledsagede enheden helt ind

Ved ankomsten til islandsk farvand blev VÆDDEREN mødt af det islandske inspektionsskib TYR, som ledsagede det danske skib helt ind til havnen i Reykjavik. Under vejs blev der afholdt en samvirkeøvelse med den Islandske Kystvagts Dolphin Helikopter.

Ilandtagningen fandt sted den 6. maj

kl. 1700. Efter islandsk ønske foregik den uden nogen specielle ceremonier, blot stilfuldt og værdigt. Da de 15 pakker var bragt ned på kajen overtog professor Stefan Karlson fra Det Arnamagnæanske Institut i Reykjavik ansvaret for den videre transport, som under politieskorte gik til Reykjaviks Universitet.

Flatøbogen er skrevet omkring år 1390

Ombord i VÆDDEREN markeredes senere samme aften begivenheden med en reception, hvor 70 særligt ind-

Der frontes for VÆDDEREN.

Flatøbogen studeres.

Håndskrifterne bringes fra borde.

Klar til ombordtagning.

budte gæster deltog. To dage senere var besætningen inviteret på et besøg ved det Arnamagnæanske Institut i Reykjavik, hvor man ud over en reception havde arrangeret en særudstilling for skibet.

Blandt andet havde man i dagens anledning fremdraget det dyrebareste klenodie af alle, **Flatøbogen**, der for størstedelen er skrevet omkring 1390 af to præster. Bogen er den største islandske skindbog. Den var blandt de første håndskrifter, som blev sejlet til Island af den »gamle Vædder« for 26 år siden.

(VÆDDEREN)

Akvarel-kalender 1998

Søværnets nye bordkalender klar til afsendelse

Efter et prisværdigt initiativ fra Marinemaleren har Søværnets operative Kommando indkøbt 1000 kalendere i hvad man kunne kalde et CD-format med henblik på videre salg til f. eks gaver og eget brug rundt om i søværnets tjenestesteder.

Kalenderen består af 12 reproduktioner af arbejder af Pierre Auzias, der som det vil være de fleste bekendt for tiden varetager den århundrede gamle tradition, at forevige marinen i dens mange gøremål. En tradition, som bringer daglig glæde til de heldige, der har et søstykke hængende med Den Danske Flåde afbildet på en eller anden måde – i en eller anden sammenhæng.

Søværnets operative Kommando lægger vægt på, at samtiden bevares for eftertiden – set gennem en kunstners øjne og fremstillet på en for tidens tand utilgængelig måde. Al elektronisk rekordering og farvefotografi er for tiden kun holdbar i en enkelt generation, hvis opbevaringsforholdene er optimale – derfor er maleriet stadig på førstepladsen, når det gælder en tidløs bevaring af det visuelle.

Kalenderne sælges for

kr. 62,50

stykket og kan allerede nu bestilles ved
SØVÆRNS-ORIENTERING RED. –
se adresse og telefon nr.
på side 2.

*Ved salget
anvendes først til mølle
princippet
– så tøv ikke for længe
med bestillingen!*

Stabschefen ved SOK, Kommandør N.A. Bindner studerer oplægget i marinemaler-atelieret

Desværre medfører maleriet ikke en mulighed for spredning af billederne på samme tidløse måde til alle interesserede. Det forhindrer både prisen og antallet – der må reproduktioner til at sørge for dette. Da maleren jo også skal leve og føle sig inspireret til fortsat virke, må søværnet sikre et vis stabilt økonomisk udkomme for kunstneren. Begge disse formål kan opnås gennem et salg af maritime kunstkalendarer og lignende.

Fregatter og korvetter

Fregatterne og korvetterne blev rygraden i Flåden efter Den anden Verdenskrig.

Typebetegnelsen fregat og korvet stammer fra sejlskibstiden, men blev genbrugt af englænderne ved krigens begyndelse som gode traditionsrige betegnelser for to størrelser af eskorteskibe, der specielt blev kendt for de ofte svære strabadser, deres besætninger var udsat for under konvojsejladserne i Nordatlanten.

Til erstatning for de uundværlige oceangående enheder, der var gået tabt købte eller lejede Søværnet lige efter krigen brugte skibe i England. Senere byggede man nye. Utallige var og er arbejdsopgaverne for disse store enheder. Farvandsovervågning, søredning, vise flaget i udlandet, fiskeriinspektion ved Grønland og Færøerne og deltagelse i NATO stående Atlanterhavsstyrke for blot at nævne nogle af opgaverne.

I tresserne begyndte man at bygge forskellige typer, afhængig af om det var til inspektionstjeneste ved Grønland eller Færøerne, eller det var mere kampbetonede opgaver i de sydanske farvande. I lighed med de gamle sejlfregatter og -korvetter, har Flådens fregatter og korvetter opereret fra det kolde nord til Middelhavet og Den Persiske Golf. Så langt væk som Singapore, Malaysia, Sydafrika og De Vestindiske Øer har Flådens store enheder vist flaget indenfor de sidste par år. Selv om den kolde krig er slut, har nationen nemlig stadig brug for oceangående krigsskibe – endda mere end nogensinde og i stigende grad. Dette i takt med det stigende engagement i det internationale samfunds bestræbelser på at bekæmpe krige og ustabilitet i militær forstand. På det civile område er det den grænseoverskridende kriminali-

tet i alle dens fæle afskygninger, der indrager flådestyrker – som vi kender det fra sejlskibenes tid.

Fregatten PEDER SKRAM

Fregatten PEDER SKRAM var sammen med søsterskibet HERLUF TROLLE Flådens sidste større enheder vi kender under den mere traditionelle betegnelse – fregatter. Fregatten blev bygget under det dansk-amerikanske cost-sharing program. De to fregatter var da de løb af stabelen en skibsbygningssensation på verdens – nogenlunde af samme kaliber som den navnkundige Selandia og senere STANDARD FLEX-300, som jo også repræsenterer en gevaldig masse helt nye skibsbygningstekniske og udstyrmæssige verdensnyheder. De to fregatter var ikke blot fremdrivningsmæssigt foran de fleste af deres klasse, de var også armeret så kraftigt, at de lige efter deres »mid-life-conversion« skulle meget højere op i orlogskibenes rangklasse for at finde deres overmand i henseende til evne til at sende sprængstof afsted i en kampsituation.

PEDER SKRAM er bygget på Helsingør Skibsværft og Maskin-byggeri A/S som nybygningsnummer 370 og søsat den 20. maj 1965. Inddelt i 17 vandtætte hovedrum og chocksikrede mod rystelser fra granat- eller missilnedslag. Fregatten bærer, som den tredje enhed i flådens historie, admiral Peder Skrams navn. Fregatten er helsvejset, bygget af HT-stål, almindelig skibsbygningsskål og letmetal. Fremdrivningsmaskineriet er opbygget som et CODOG-systemet, der består af en kombination af gasturbiner til høj fart og dieselmotorer til almindelig fart. Fregatten PEDER SKRAM var det første større krigsskib i verden med denne maskinkombination og vakte derfor som nævnt berettiget opsigt rundt om i verden.

Admiral Peder Skram – Danmarks Vovehals

Den århundrede år gamle, danske praksis med at navngive Flådens

større skibe efter rigets betydelige søhelte og store admiraler har i særlig grad relevans, når det gælder Peder Skram.

I begyndelsen af Flådens snart 600 årige historie finder vi Peder Skram, der blev født på herregården Urup ved Horsens i 1502. Som 14-årig kom han i tjeneste for at lære krigerhåndværket. Det var normalt, at unge adelsmænd søgte udfordringer og hæder som officerer og militære ledere. Han deltog da også med succes i en række slag. Dengang fandtes ikke sømilitær lederuddannelse så det var almindeligt at anvende erfarne »landkrigere« ombord i datidens krigsskibe. Skibets føring og navigation var så overladt til styrmænd og skipper. På denne baggrund udviklede Peder Skram sig som »kriger«. Han viste sig at have usædvanligt store evner og blev som 20-årig udnævnt til admiral.

I sin egenskab af admiral stod han i spidsen for flere store sømilitære »indgreb« til støtte for kongens politik overfor naboer i Østersøregionen, hvilket især »arvefjenden« fik at føle. Et af de mest kendte er togtet mod »Hansestederne«. De tysk kontrollerede handelsbyer langs Østersøen levede højt på efter eget forgodtbefindende at kunne handle frit i de nordiske lande, idet de udnyttede den frie passage gennem de danske stræder.

Den danske kongemagt ønskede ud fra økonomiske hensyn, kontrol med handelen og passagen, hvilket nødvendiggjorde kontrol med Hansestedernes aktiviteter – regionens dominerende handelshuse gav sig ikke uden sværdslag.

Peder Skram var rigets øverste admiral

Peder Skram var rigets øverste admiral indtil 1555. En kort tid var han Holmens admiral, en stilling der medførte ansvar for Flådens nybygninger, dens rettidige udrustning og hele vedligeholdelse. Holmen (Bremerholm) lå på dette tidspunkt omkring Køben-

Fregatten PEDER SKRAM i Limfjorden 1981. Foto: »Doc«

havns slot og ikke der, hvor Holmen ligger i dag.

Peder Skram døde den 11. juli 1581 og ligger begravet på Østbirk kirkegård vest for Skanderborg.

Andre enheder der har båret navnet PEDER SKRAM

Panserfregatten PEDER SKRAM (1866-1885)

Den første PEDER SKRAM blev sat på stablen som skruefregat i 1859. Under vejs ændrede man projektet til at blive en panserfregat, der blev søsat den 18. oktober 1864 – altså efter krigen var forbi. Der blev anvendt 134 smedjernsplader med en samlet vægt på 467 tons til pansring af PEDER SKRAM, som var fuldrigget med en 1680 hk to cylindret dampmaskine, der kunne give en fart på 11 knob. Panserfregatten indgik i Flådens tal i 1866. Den udgik i 1885 og blev ophugget i 1897 efter at have henligget som reservekassernes skib og brugt som mål ved forsøgsskydninger.

Panserskibet PEDER SKRAM (1909-1943)

Panserskibet PEDER SKRAM blev påbegyndt i 1905 og indgik, som den sidste af en serie på tre panserskibe i Flådens tal i 1909. Skibet gjorde tjeneste frem til den 29. august 1943, hvor det blev sænket af egen besætning på Holmen for ikke at falde i Besættelsesmagtens hænder. Det var fra PEDER SKRAM, at chefen for Kystflåden sendte ordren om at sænke

samtlige enheder på Holmen. Panserskibet blev dog alligevel hævet af tyskerne og anvendt som skole- og luftværnsskib på Kielerfjorden. Her blev den sænket igen i april 1945 ved et allieret luftangreb. Endnu en gang blev den hævet – i sommeren 1945 – og slæbt til Holmen, hvor den henlå som vrak indtil den i 1949 blev slæbt sidste gang og ophugget i Odense. Den ene af panserskibets kanoner kan ses på Marinestation Holmen (Nyholm), hvor den står et par hundrede meter syd for Mastekranen.

Missilfregatten PEDER SKRAM (1965-)

Det tredje orlogsskib med det glørværdige navn, der igennem lange perioder var Flåden et værdigt flagskib, der skabte respekt omkring sig og sit hjemland i internationale maritime kredse. Det skib har vi endnu og en god mulighed for at bevare for eftertiden til inspiration, oplysning og glæde.

Hvor er det så mere naturligt, at placere PEDER SKRAM end på Holmen. Dette dejlige og velbevarede område, der har været Flådens hovedbase i mere end 300 år. Den fredede tørdok på det nu nedlagte Orlogsværft, fremstår i dag tom, uvirkelig og totalt nytteløs uden et orlogsskib deri. Uden at gribe forstyrrende ind i de mere civilprægede planer om genanvendelse af de gamle, historiske flådeanlæg, kan der i en række bevaringsværdige bygninger, bl.a. det fredede pumpehus, der ligger omkring dokken, skabes nogle spændende rammer, hvor man kan opleve Marinens nyere historie og samtidigt også for-

tælle Holmens mere end 300-årige historie, der bl.a. omfatter slaget på Rheden 1801, Flådens Ran i 1807 og sænkningen af Flåden i 1943.

Holmen var igennem flere hundrede år en af Danmarks største arbejdspladser, hvor dygtige skibbyggere har bygget hovedparten af orlogsskibene gennem tiden.

Der er en Fond og nogle venner – !!

Der er en Fond, der arbejder kraftigt med sagen – at indrette en del af Dokøen omkring dokken til et veritabelt maritimt oplevelsescenter – hvilket er uundværligt i netop København, der som alle ved skylder sin oprindelse Biskop Absalons første krigshavn på stedet.

Fonden Peder Skram blev stiftet den 29. januar 1995, med det formål, at istandsætte fregatten og opbygge et maritimt oplevelsescenter omkring denne. Fonden ledes af et repræsentantskab med hofmarskal Søren Haslund-Christensen som formand. Fondsbestyrelsen består af 10 medlemmer, hvis formand er fhv. viceadmiral Jørgen F. Bork.

Med støtte fra en række fonde, virksomheder, organisationer og enkeltpersoner med Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond i spidsen er den uopsættelige del istandsættelsen af fregatten påbegyndt. Et projekt til omkring 8 mill. kroner.

Støtteforeningen »Fregatten Peder Skrams Venner« er oprettet med det formål, at støtte fondens arbejde. Alle kan melde sig ind i foreningen og der igennem være med til at gennemføre det spændende projekt.

(– fra fondens og støtteforeningens brochure v. RED)

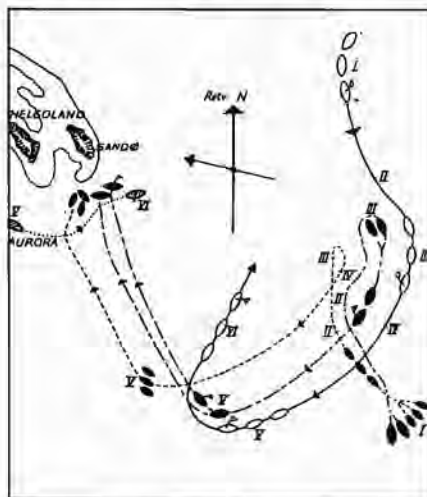
Slaget ved Helgoland

9 Maj 1864.

Nordsøeskadren under orlogskaptajn Suenson slog ved Helgoland en østrigsk eskadre og tre preussiske dampkanonbåde under linienschiffskapitæn V. Tegetthof.

Krigen i 1864 er den sidste regulære krig Danmark har ført.

Årsagen til den skal søges i det dansk-tyske modsætningsforhold omkring det komplicerede slesvig-holstenske problem. Det var den national-liberale danske regering, som i 1863 gennem en ny fællesforfatning for Danmark og Slesvig ville knytte hele dette hertugdømme fast til kongeriget. Samtidig ville den preussiske regering, med Bismarck som den drivende kraft, fremprovokere krig med Danmark, bl.a. for at skaffe landet bedre Østersøhavne – især Kiel.

Kampen ved Helgoland den 9. maj 1864. Danske skibe hvide, østrigske og preussiske sorte. Romertallene angiver de to styrkers samtidige positioner under de forskellige faser af kampen. Efter »Flåden gennem 475 år«

Et dansk regeringsforslag til en sådan ny forfatning blev vedtaget i rigsdagen den 13. november og trådte i

kraft den 1. januar 1864. 14 dage senere sendte Preussen og Østrig os et ultimatum: »Forfatningen må ophæves inden 48 timer«. Det nægtede Danmark, og da Bismarck fik det svar, udtalte han de famøse ord: »In Gottes name – los«.

Krigen var i gang, og den 1. februar gik østrigske og preussiske tropper over Ejderen i et antal af 57.000 mand.

Hæren langt under den fastsatte norm

Den danske hær rådede ikke over de 60.000 mand, der var forudsat i forsvarsordningen af 1842, men kunne kun stille 38.000 mand og stod nu overfor en stor overmagt. Den måtte derfor føre en vigende taktik.

Under det langsomme tilbagetog blev der kæmpet tappert ved Mysunde, Dannevirke og Sankelmark, men allerede den 7. februar, da krigen var en uge gammel, stod hæren i Dybbøllingen, hvor forpostkampe var i gang.

De fortsatte et par måneder og endte med stormen på Dybbøl den 18. april. Hæren trak sig tilbage til Als og Fyn, medens preusserne på det tidspunkt var fortsat nordpå i Jylland, som blev besat med alt hvad det indebar.

Befolkningen var rystet.

Første fjendemeldinger pr. telegraf

Medens dette felttog foregik i Jylland var det pålagt Den danske Marine at hævde søherredømmet ved en handelsblokade af de tyske havne i Nord- og Østersøen og samtidig at afskære de preussiske skibe fra offensiv optræden.

I østersøeskadren indgik fregatten JYLLAND, indtil den blev sendt til Nordsøen. Blokaden i Østersøen var effektiv – danskerne havde søherredømmet, fordi Den Preussiske Flåde ikke var ret stor.

Det var derimod den østrigske, men da den var baseret i Pola, tog det sin tid før dens skibe havde gennemsejlet Adriaterhavet, Middelhavet og Den biscayiske Bugt til Nordsøen.

I Danmark fulgte man dens bevægelser gennem indberetninger fra de danske ambassader med det dengang splinternye kommunikationsmiddel: Telegraf.

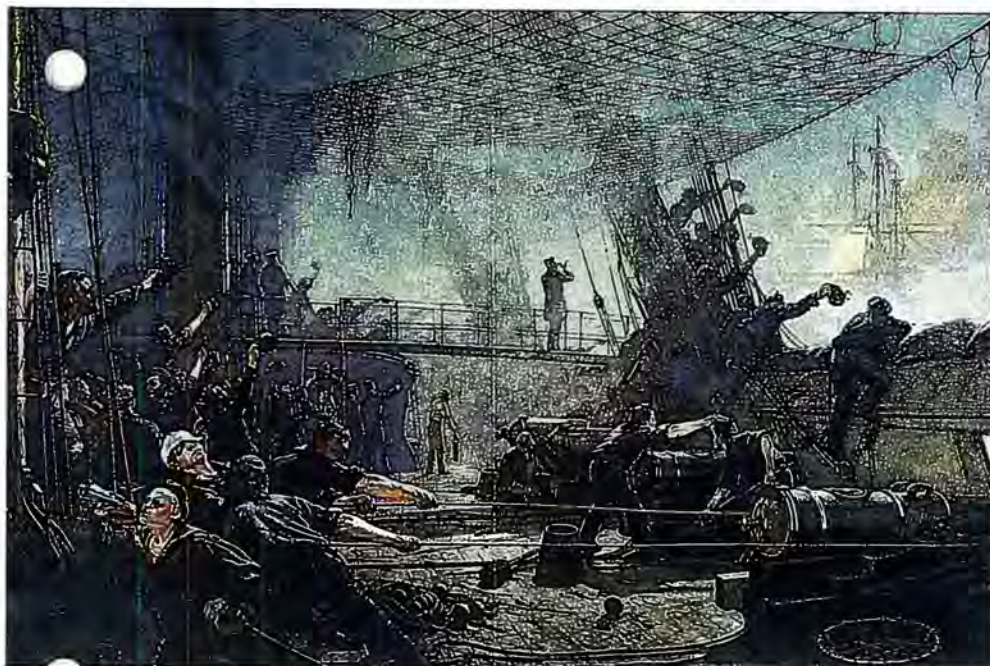
Nordsøeskadren bestod dengang af fregatten NIELS JUEL, korvetten HEJMDAL og fra 6. maj fregatten JYLLAND. Den østrigske eskadre bestod af fregatten SCHWARZENBERG, fregatten RADETSKY og de 3 preussiske kanonbåde PREUSSISCHER ADLER, BLITZ og BASILISK.

I Kjølvandsorden ved Helgoland

Den 9. maj 1864 om formiddagen sejlede Nordsøeskadren i kjølvandsorden på sydlig kurs ved Helgoland, da man observerede de østrigske skibe for nordgående.

Om søtræfningen berettes der i den officielle danske rapport (Tidsskrift for Søvæsen 1864) bl.a. (se fig. 1): »Kl. 11 Formiddag opdagedes en stærk Røg i sydsydvest., og kl. 12 havde den fiendtlige Escadre, bestaaende af to østerrigske Fregatter og tre mindre preussiske Dampskibe, i sigte, holdende ned imod vore Skibe, Fregatten med Bramstængerne tildæks og Flagene fra Toppen. Signal blev gjort for vore Skibe til »Damp op«, »Beslaa Seil«, »Klart Skib« og »Følger den Commanderende i tætsluttet Kjølvandsorden«.

De fiendtlige Skibe havde imidlertid nærmet sig vore på ca. 3000 Alen; Fregatten SCHWARZENBERG førendte, i nogen Afstand RADETSKY og længere borte de preussiske kanonbåde; Pladsen var sydpøst af Helgoland, omtrent 10 Quartmil af, Veiret smukt med let østlig Brise.

Chr. Mølsted har skildret situationen ombord i fregatten NIELS JUEL, da råbet: »SCHWARZENBERG brænder« lød ombord i de danske skibe. Mandskabet entrede skanseklædningen for bedre at kunne se. Oppe på kommandobroen ses orlogskaptajn Suenson med kikkerten for øjet.
(Mølsted museet, gengivet efter F.H. Kjølens: »Fregatten fortæller«)

SCHWARZENBERG aabnede nu Ilden med sine dreierende Kanoner og forsøgte kort efter ved at lægge Roret bagbord at løbe os for om; (II) da dette imidlertid forhindredes, ved at vore Skibe strax dreiede Bagbord af, opgav den sin Hensigt.

Escadrerne være nu komne hinanden nærmere, styrende modsatte Courser N og S, og SCHWARZENBERG modtog vor første Ild 5 á 6 kabellængder (15 á 1800 Alen).

Farten mindskedes, og Engagemetet blev almindeligt omtrent kl. 1 3/4 Eftermiddag.

– og deres ild forblev derfor uden virkning

De preussiske Kanonbaade havde ikke fulgt østerrigernes Bevægelser, men søgte ved at holde sig i sydvestlig Retning for dem (IV) at skyde vore Skibe skjøns forind. Afstanden, 4 á 6000 Alen, var imidlertid meget for stor, og deres Ild forblev derfor uden Virkning.

Da vor Linie var passeret de østerrigske Fregatter, drejede den jævnt Styrbord over for at komme ind imellem de østerrigske og de preussiske Skibe; (III og IV) for at forhindre dette forcerede disse sidste frem, medens Østerrigerne ved at gjøre Con-

tremarche Styrbord om søgte at kaste sig imellem; ved denne Leilighed lykkedes det vore Skibe at give de fiendtlige fregatter nogle velrettede Lag forind. Den østerrigske og danske Escadre løb nu efter denne sidste Manoeuvre jævnsides, efterhaanden bøiene sydsydvest, og Vester i, den danske Escadre yderst og Kanonbaadene omtrent i Centrum.

NIELS JUEL optog Kampen med SCHWARZENBERG, JYLLAND og HEIMDAL med RADETSKY, vor Linie var godt sluttet, og vore Skibe havde fortræffeligt Skud, navnlig da Afstanden efterhaanden var reduceret til 2 á 3 Kabellængder (5 á 900 Alen).

Østerrigernes Ild var særdeles velrettet og underholdt, uagtet de blive heftigt beskudt. Kanonbaadene være nu som under hele Affairen i en betydelig Afstand og deres Ild uden Virkning. Henved kl. 3 1/2, da Kampen havde varet omtrent syv Quarter, opdagedes Ild i SCHWARZENBERGs Fore-Mærseil, stærk Røg saaes at komme ud af dens Batteriporte, og Kanonilden derombord sagtnedes kjendeligt, paa vor Side forøgedes Anstrengelserne, og vor Ild gjorde udmærket Virkning på det nære Hold. (V, se fig. 2).

Eneste virkelige danske sejr

Kl. 4 stod hele SCHARZENBERGs Forreisning fra under Mærset og op efter i voldsom Brand, og den synes fra nu af at have opgivet Kampen, den satte fuld Fart og dreiede op imod det søndre Indløb ved Helgoland, fulgt af RADETSKY, der paa den mest udmærkede Maade søgte at dække den. (V). Under denne sidste Dreining lykkedes det os at give Fienden vore Bredsider Agter ind paa ret godt Hold. Vore Skibe forfulgte de fiendtlige med fuld Kraft, brugende deres Bougkanoner med Fordel, indtil kl. 4 1/2 Eftermiddag, da de være Helgo-

Fregatten JYLLAND 1860
(Orlogsmuseet)

land paa 4 Quartmil nær, og Jagten maatte ophøre, for ikke at krænke det neutrale Territorium-«....

»Den danske Escadre stod henved Aften Østeri og gik kl. 3 1/2 den næste Morgen, i følge en fra Marineministeriet modtagen Depeche, Nord efter«. Slaget vakte stor opmærksomhed i Danmark og er blevet betegnet som krigens første og eneste virkelige danske sejr. Hvis kampens resultat skal vurderes militært, er det imidlertid vanskeligt at påvise virkningen af denne sejr. Det er det derimod ikke psykologisk.

Våbenhvilen trådte i kraft den 12. maj.

(WT)

Søværnets Idrætsforeningers Jubilæum i Auderød

I weekenden 2. – 4. maj dannede Søværnets Grundskole rammerne for Søværnets Idrætsforeningers 25 års jubilæum.

Man havde fra Søværnets Idrætsforeningers side valgt at markere jubilæet med tilbud om en masse aktiviteter. Disse tilbud blev udnyttet i rigt mål og det var derfor ikke småting de satte til livs – de op imod 200 personer, der spiste i cafeteriet og overnattede på skolen under jubilæumsarrangementerne.

Idrætsforeningernes medlemmer og deres pårørende kunne nemlig boltre sig med følgende meget rigt og fantasifuldt sammensatte sportsprogram:

Golf, skydning, svømning, kapsejls, tennis, petanque, fægtning, bordtennis, bowling, fodbold, flugtskydning, marinefemkamp, kondibingo, sportsfiskeri og sportsdykning.

Beach Volley Banen indvies med et velrettet klip

Selv om Grundskolen er særdeles veludstyret i henseende til aktivitetsmuligheder inden for eget område, var der dog visse af aktiviteterne, som ikke kunne afvikles på skolens område. Således Hanebjerg Skyttecenter, Hillerød Tenniscenter, Big Bowl i Hillerød og Frederikssund Golfklub træde til.

Sportsfiskeriet foregik naturligvis, hvor de store torsk er – på Øresund.

Lørdag formiddag indviede kommandørkaptajn Steen Riber sammen med seniorsergent J.S. Pedersen skolens nye beachvolley baner. Herefter blev banen taget i brug af damer fra Hundested Volleyball Klub og et udvalgt hold fra Søværnets Idrætsforeninger i en venskabskamp. Fredag aften afholdt Søværnets Idrætsforeninger sit årlige landsmøde med deltagerrekord – ca. 140 var mødt op.

Lørdag aften kulminerede jubilæet med optræden af Søværnets Tamburkorps og festmiddag i cafeteriet. Her var der samlet 213 gæster. De fik en festlig aften med velsmagende mad og særdeles levende musik.

Det var en lykkelig men træt formand, orlogskaptajn Karl Sortberg, der sammen med de øvrige kunne forlade Auderød søndag eftermiddag i bevidstheden om, at det havde været et vellykket arrangement.

»- and when the Danes comes marching in..!«

Også i år havde søværnet deltagere med i den traditionsrige firedages march i Holland med det navn der får sveden til at hagle frem på panden hos de fleste der har stået distancen – NIJMEGEN. Det var faktisk så hårdt at ingen af vore tapre søfolk havde energi tilovers for dette blad. Vi har derfor fået tilsendt nogle indtryk og tanker fra en kendt hjemmевærnsmand. Måske vil nogle flere lade sig inspirere til næste års deltagelse derved!

Hollands største øltelt

»And when the danes, and when the danes, and when the danes comes marching in..!« afløses af »For det var Danmark...!«, »Danmark er de bedste...!« og »Der er et yndigt land...!« med respektfuldt fældede faner og estandarder, skønt stemningen lige nu er absolut uhøjtidelig i dette i denne uge formodentligt Hollands største øltelt, i Heumensoordlejren i Nijmegen, hvor taget er ved at lette hver gang et dansk hold kommer hjem efter at have stridt sig igennem dagens etape af den 81. internationale Nijmegenmarch.

Indtoget i teltet startede kun hundrede meter herfra – et halvt døgn tid tidligere, omkring klokken tre i morges med vækning i de tre store telte, der i denne lille uge er hjem for de 700 danske deltagere fra Redningsberedskabet, Hæren, Søværnet, Flyvevåbnet og Hjemmевærnet.

Efter de individuelle forberedelser er der hver morgen udmarch fra lejren under aflæggelse af honnør til den danske delegationschef, oberstløjtnant Mogens Røgind fra Hjemmевærnsregion V – fredag morgen dog Chefen for Hjemmевærnet – og under

ledsagelse af musik fra et af de mange militære korps.

Lagkage, agurk, banan og citron

Tirsdag morgen var en ganske særlig dag for premierløjtnant Jens Østrup fra Lavvarslingsdistrikt Århus. Det er nemlig hans fyrrårs fødselsdag, og den honorerer kammeraterne med lagkage fra morgenstunden – og Hjemmевærnsdistrikt Århus' musikkorps, der musicerer den morgen, med »Congratulations«. Derefter går turen for de fleste deltageres vedkommende i hold på ti-tyve deltagere ud på den godt og vel fyrr kilometer lange rute i og omkring Nijmegen. Sammen med 37.000 andre uniformerede og civile fra 48 lande.

Der er to grunde til, at de starter så tidligt: dels for at nå hjem i ordentlig tid – dels for at nå mest muligt af dagens etape, inden varmen for alvor sætter ind. Farten er meget forskellig: nogle går seks-syv kilometer i timen, andre det halve. Nogle tager mange og lange pauser, andre går næsten igennem i et ryk. Hver deltager og hvert hold har sin rytme.

Ude på ruten får holdene god hjælp af deres cykelordnansere, der sørger for forplejning og førstehjælp både mellem og på rasteplasserne, hvor folkene fra Redningsberedskabet gør en kæmpeindsats for at servicere gængerne; der er teltpavillioner, bænke og tæpper, saftvand og te, agurk, banan, citron og salt – for at gøre hvilet så behageligt som muligt og for at give mest muligt brændstof til den videre tur. Og de byder flittigt til af det.

Dem, der har fået skader undervejs – flest vabler naturligvis, får hurtig og kompetent hjælp af folkene fra det værnssfælles læge- og sanitetshold, hvoraf de fleste har lang erfaring med marchskaderne.

- and then the Danes came marching in..!«

Båret hjem

Tre minutter! En holdfører vil videre, og så er det for kammeraterne med at få støvler og udrustning på igen – og få tisset af...

Erfarne Nijmegengængere fortæller, at det er næsten umuligt at forestille sig fire dages march uden, at der indtræffer mindst én krise. Selv dem, der er godt gående, kan nok blive lidt ømme, og når der så er tyve kilometer endnu af dagens etape, melder spørgsmålet »Hvad f.... laver du egentlig her?« sig naturligt. Ligesom det gjorde under sidste års march – og året før, og...

Men der er ingen, der får lov til at have deres krise for sig selv. Kendte og ukendte kammerater registrerer den hurtigt og er klar med fysisk eller psykisk førstehjælp. Der er et hold, der bogstaveligt talt bærer en kammerat de sidste ti kilometer hjem, mens hans ansigt er forpint af smerte

og tårerne står ud af øjnene på ham. FLOT!

Tour-stemning

Ud over fællesskabet med kammeraterne, er der også fællesskabet med publikum. Hvad det angår tåler Nijmegenmarchen fuldt ud sammenligning med den i danske medier noget mere kendte Tour de France; overalt langs ruterne vrimler det med mennesker i alle aldre – stående, siddende, liggende, spisende, drikkende, spillende, syngende, hujende, klappende... Der er salgsboder, der er sponsorteams, der udleverer forfriskninger til gængerne og publikum. Og hver dag er en landsby på ruten udnævnt til honnørby, hvor delegationernes ledere og marchens og lokale honoratiorens modtager i hvert fald de uniforme-rede marcherendes honnør.

Torsdagens rute går forbi en canadisk kirkegård med faldne fra den anden verdenskrigs voldsomme kampe i netop dette område, og et hold med kaptajn Jens Færge fra Hjemmeværnskompagni 5302 Sorø afbryder for en stund deres march for med en fane fra Hjemmeværnsforeningernes tid at formere et æreskommando, der sammen med major Jørgen Kyhn og premierløjtnant Mark Winther fra Den danske Nijmegendelegation nedlægger en krans. Det er anden gang i den uge, at det hold har ærefuld ekstratjeneste. De repræsenterede også Hjemmeværnet under indmarchen ved åbningshøjtideligheden på De Goffert Stadion mandag aften, hvor Jens Færge havde kommandoen over hele det værnssælles danske hold. Men tilbage til indtoget i ølteltet; De sidste nogle hundrede meter op mod lejren går gennem et stykke skov, og nu ser de fleste temmelig brugte ud. Kort før lejren gør mange hold et kort holdt og strammer den fysiske fremtoning og moralen en smule, inden det så går ind gennem porten og med retning mod ølteltet og kammeraternes applaus og hyldesange for vel udført dåd.

Herefter må mange i gang med reparation af dagens skader – selv, ved kammeraters hjælp eller hos læge- og sanitetsholdet. Her fortæller de, at de allerfleste skader skyldes manglende eller forkert træning hjemmefra. Og

mange har vist næsten bedre fødder efter sådan et sygebesøg end, da de kom til Holland.

Pokaler og medaljer

Torsdag eftermiddag er der en særlig dansk højtidelighed, hvor de fem værnssælles pokaler uddeles. Holdpokalen går til Luftværnsgruppens idrætsforening, ordonnanspokalen til Søren Hansen fra Hjemmeværnsdistrikt Østfyns hold – og de tre individuelle pokaler til seniorsergent Erik Petersen fra Søværnet, delingsfører S.F. Christiansen fra Redningsberedskabet i Helsingør og løjtnant Jan Nordlund fra Hjemmeværnsregion VI.

Fredag må ølteltet imidlertid vente endnu en stund. Da slutter marchen ikke i lejren men på rasteplassen Charlemagne i nærheden. Stemningen er en anden, den er mere afdæmpet, men den er bestemt ikke ringere. De hyppigste ytringer er nok »Velkommen hjem – og tillykke«, »yah, vi gjorde det sku', vi gjorde det f... g...!«, og »Det var f.... sidste gang – i år!«.

WATER MUSIC

Flere af deltagerne undrer sig: Godt nok er det en barsk tårn, men mange flere kunne sagtens deltage – og få denne helt fantastiske oplevelse af at have overvundet sig selv, af kammeratskabet og fællesskabet. De yngste civile deltagere er børn på en halv snes år, og de ældste deltagere er langt over firs.

Mange tager fra medaljeoverrækkel-sen på Charlamagne direkte til lejren for at komme sig og få hvilet ud inden rejsen hjem tidligt lørdag morgen. Og måske tage sig en enkelt sidste sejr-øl. Andre deltager i festoptoget mod bymidten, der endnu ligger nogle kilometer borte – ad en rute, hvor titusinder af hollændere står klar til at hylde de marcherende. Musikkorpset fra Århus er i spidsen for danskerne – velspillende, i skjorteærmer og stilfuld march. Publikums jubel og bifald tager til. Det samme gør støvregnen, der i løbet af ganske få minutter udvikler til en af sommerens kraftigste regnbyger. Men hvem lader sig gå på af den slags i sådan en situation?

(Hjemmeværns-konsulent
Preben Petersen, Nijmegen)

For 2. gang gennemførtes HOLMENs mil løb torsdag d. 26 juni kl. 18.00. Der var 584 forhåndstilmeldte til løbet, og trods den lidt tvivlsomme vejruddsig kom der et stort antal eftertilmeldinger. Således var der i år i alt 752 løbere til start, hvoraf 659 personer gennemførte løbet.

For de løbere og pårørende, der var mødt op i god tid, var der underholdning ved Søværnets Tamburkorps – i høj grad medvirkende til at gøre optakten til løbet særdeles festlig. Da klokken nærmede sig 18.00, stillede løberne op bag startlinien ved Masterkranen på Nyholm. Chefen for Marinestation Holmen kommandørkaptajn P. Ellegård Larsen holdt tale, og lederen af HOLMENs Idrætsanlæg, seniorsergent Erik Madsen gav de sidste instrukser til løberne vedrørende ruten og forholdreglerne i målområdet.

Herefter affyredes startskuddet fra Sixtus batteriet, og den store flok af løbere satte sig i bevægelse. Det var tydeligt, at hver havde sit eget tempo – meget forskelligt fra de andres. Der var jo også deltagere både fra den danske elite og motionsløbere i alle aldre. Ruten førte løberne gennem en stor del af Holmen. Den var markeret med skilte således at ingen kunne undgå at vide, hvilken vej der skulle løbes. For at fjerne den sidste mulighed for tvivl og til at dirigere den øvrige trafik på vejene var der de uundværlige og dygtige repræsentanter fra Hjemmeværnet.

Undervejs kom løberne også forbi fre-gatten PEDER SKRAM, som var åben for offentligheden i sommerferien – og bliver det igen i skolernes efterårsferie. Kultur og sport hører nu en gang sammen!

Eliteløberne tog hurtigt teten, hvor sidste års vinder Brian Christiansen

HOLMENS MIL LØB 1997

var den der satte tempoet og prægede løbet sammen med Henrik Hardahl. De to fik ret tidligt lavet et »hul« på ca. 20 meter hen til »feltet« – og det lå længe til, at vinderen skulle findes her i front. Hver af de tapre frontløbere forsøgte at rykke, men ingen af dem fik et afgørende hul før 7 kilometer var passeret. Så skete der rigtig ting og sager. Først rykkede Brian Christiansen fra Henrik Hardahl og fik lavet det, alle troede var et afgørende hul. Henrik Hardahl kunne ikke svare igen – og vinderen var vel fundet.

Men bagfra havde veteranløberen Chr. Wolfsberg »sat den i højeste gear« og åd sig ind på Brian Christiansen. Chr. Wolfsberg nåede op og fortsatte i det høje tempo forbi Brian Christiansen ind på opløbsstrækningen og i mål som en flot og sikker vinder i tiden 23 min. 17 sek. På andenpladsen kom så den lidt skuffede Brian Christiansen i tiden 23 min. 20 sek. og på tredjepladsen kom Henrik Hardahl i tiden 23 min. 24 sek.

Kvinderækken blev vundet suverænt af Hanne Rasmussen i tiden 27 min. 33 sek. med over 1 minut ned til nr. 2,

Starten er gået, 762 på vej for at vinde!

som blev Annemarie Madsen i tiden 28 min. 44 sek. og nr. 3 Maja Vej i tiden 29 min. 00 sek.

Af de 659 gennemførende løbere var ikke mindre end de 239 kvinder – en god fremgang for det stærke og smukkeste køn.

Iblandt mænd over 40 år taltes selve løbets vinder og her blev Thomas Kyng nr. 2 i tiden 25 min. 59 sek. Nr. 3 blev Steen Christensen i tiden 26 min. 26 sek.

Hurtigste mand fra selve søværnet var Kim Frandsen, der blev nr. 12 i tiden 25 min. 32 sek.

Til alle, de her nævnte var der fine præmier, og blandt løbets øvrige deltagere var der adskillige lodtrækningspræmier.

Efter løbet blev præmierne overrakt af Formanden for Søværnets Idræts Foreninger, orlogskaptajn K. Sortberg, ved en kontant sejrsceremoni og herefter var der så mulighed for udstrækninger, samvær og generel hygge i HOLMENS nye og flotte idrætshal. For de, der ikke havde fået vand nok på selve ruten, var der også mulighed for bad. Løbet blev nemlig gennemført i en stille sommerregn, men trods det ikke helt ideelle vejr, var de fleste løbere særdeles tilfredse og roste både ruten og arrangementet meget.

Løbslederen Jan Kingo Hansen udtaler efter begivenheden; at fordi der var stor interesse for løbet, som for anden gang blev en stor succes, vil Søværnets Idræts Forening i samarbejde med HOLMENS Idrætsanlæg anstrenge sig meget for at gennemføre løbet en tredje gang til næste år, således at det kan blive skabt en tradition med »HOLMENS mil løb«.

(HIA)

OK Karl Sortberg overrækker 1. Præmie – en kontorstol (fra Walbom) til nr. 1 blandt kvinderne, Hanne Rasmussen

Søværnets Operative Kommando
Postbox 483 . 8100 Århus C

B

